MŪSŲ KELIAS

Nr. 8/7
XI. 15 - XII. 1
1945

Dvisavaitinis laikraštis lietuviams

Daugiau geros valios

Jau įkopėme į antruosius metus, kai mūsų Vokietijoje atsidūrusių didžioji dauguma esame likimo išblokšti iš savo tėvynės. Turime prisipažinti, kad daugelis mūsų netikėjome, jog toji išeivystė taip ilgai tęsis. Gal tik dabar pradedame galvoti, permatyti, jog dar ne vieną kartą Nemunas gali užšalti ir jį išvaryti, kol mes atsidursime prie jo krantų, kol jo žaliuojančios pakrantės vėl žavės mus.

Šioje ne savo noru įvykdytoje, antrojo pasaulinio karo aplinkybių iššauktoje, mums primestoje išeivystėje jau pergyvename antrąjį perijodą. Pirmuoju perijodu reikia skaityti tą laikotarpį, kai mes 1944 m. vasarą ir rudenį, karo audros sūkurio paglemžti, buvome masiniai, iš savosios žemės išplėšti ir įvairiais būdais bei aplinkybėmis pastūmėti vakarų Europos link, kur kentėme pavojus, dvasines bei fizines kančias, kol sulaukėme naciškos Vokietijos sužlugdymo. Antrasis perijodas prasidėjo, sulaukus sąjungininkų armijų laimėjimo ir susibūrus mums visiems į stovyklinį gyvenimą. Jei mes į tuos du perijodus įsigilinsime, juos rimtai apsvarstysime, rasime juose ne tik išviršinius priespaudos ir laisvės skirtumus, bet ir gilesnius mūsų pačių dvasinės būsenos antspaudus. Iš to taško išeinant, noriu čia apie šiuos du perijodus ir kalbėti.

Pirmajame, čia apibrėžtame, perijode mes vargome, didžiai vargome. Kultūrinis veiklumas tada visiškai nebuvo įmanomas ir buvo varžomas. Pačios buvusios sunkios gyvenimo sąlygos tiesiog neleido pasireikšti kokiai nors kultūrinio gyvenimo prošvaistei. Beveik, be išimties, ar kuris buvome darbininkas, ūkininkas, mokytojas, valdininkas, ar pagaliau profesorius, visi dirbome nuo šviesos iki tamsos primestą sunkų fizinį darbą. Čia nė vienam nebuvo galimybės pasirinkti darbą pagal savo profesiją, gal tik kam atsitiktinai tai tepavyko pasiekti. Sunkus, neįprastas, primestas fizinis darbas, paprastai, žlugdo asmenybę, žaloja charakterį. Tatai kai kam gal ir paliko to priespaudos antspaudo zymes, bet iš esmės dvasinės būsenos neigiama prasme nesuspėjo pakeisti. Lietuvis visoms priespaudoms atsparus. Jei kas gali primesti, kad ne visada jis moka laisve naudotis, tai vargus jis iškenčia tikrai be priekaišto. Jis, sakytum, lyg tas plienas ugnyje, varguose grūdinasi.

Prisiminę ne taip dar tolimą praeitį ir apžvelgę mūsų tuometinį tarpusavio santykiavimą pamatysime, jog lietuviškasis nuoširdumas tada, be mažų išimčių, buvo nepalyginamai aukštos vertės. Sutiktas tautietis tada buvo lyg brolis, su juo buvo dalijamasi paskutiniu kąsniu, rūbu ar ankštu kampu. Reikalingas kokio patarimo ar pagalbos tatai rado kiekvienam tautietyje. Kiekvienas tada tiesiog jauté pareigą kuo galima savam tautiečiui padėti. Arba: po kurios nors vietovės bombardavimo kiekvienas išgąstingai teiraudavosi, ar ten daug gyveno lietuvių, ar kas iš jų nežuvo. Arba vėl: koks nuoširdus susiraudusiųjų pažįstamų bei artimųjų susirašinėjimas laiškais, koks didelis ir neveidmainiškas užjautimas nelaimėse ir varguose. Visa tai rodo, koks potencialus buvo išbujojęs vieningumas. Visai nedaug tebus pasakyta, jei išsireikšiu, kad tas vieningumas buvo išsigydytas bendrų kančių, neseniai netektos tėvynės ilgesio ir tautinio savisaugos jausmo.

Žinoma, pasitaikė, nors ir nedidelė dalis, ir tokių lietuvių, kurie, atitrūkę nuo tautos kamieno, buvo pereję su kūnu ir siela tarnauti savo tautiečių prispaudėjams: jie padėjo naciams engti išblaškytus ir į vargą įstumtus savuosius. Bet šitokių atskalūnų buvo labai nedaug. Ir jų didžiuma sudaré tautiniai perbėgėliai, apie kurių anuo metu tikrą lietuvišką solidarumą neverta ir kalbėti, nes jie jau patys save buvo išsibraukę iš lietuvių tautos visumos.

Prasidėjęs antrasis perijodas, kurį su pavasariu atnešė mums didžiai lauktieji amerikiečių ir anglų kariai, išvadavo mus iš fizinių bei moralinių kančių, nubloškė į šalį nuo mūsų visus pavojus, pasijutome turį žemę po kojomis. Visų mūsų širdys degė džiaugsmu, nes pagaliau pasidarė aišku, jog visi vargai pasibaigė, kad prasidėjo antrasis, laisvės peri-

(Nukelta į 6 pusl.)

Anglų kalbos vadovėlis

Kaip jau anksčiau buvo skelbta, Dillingene leidžiamas anglų kalbos vadovėlis — A. Herlito „Anglų kalbos vadovėlio" II laida. Knyga turėtų gruodžio vidury išeiti iš spaudos. Jos prenumerata jau priiminėjama „Mūsų Kelio" redakcijoje. Kaina 3.— RM. Pateikiant grupinius prenumeratorių sąrašus per savas stovyklų vadovybes ar jų spaudos platintojus, bus duodama nuolaida. Knygos siuntinėjimas numatomas pagal prenumeratos gavimo eilę.

Redakcija.

Lapkričio 23-ji ir jos reikšmė

Lapkričio 23-ji išplaukia iš netolimos mūsų praeities.

Pasibaigus pirmajam pasauliniam karui ir paskelbus laisvų tautų apsisprendimo teisę, Lietuva, lygiai kaip ir kitos anų laikų laisvę mylinčios tautos, pasiryžo nusikratyti svetimųjų jungo. 1918 m. vasario 16 d. buvo paskelbtą Lietuvos Nepriklausomybė.

Nors Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo faktas buvo įvykęs, artima ateitis parodė, kad toji Nepriklausomybė reikalauja apsaugos. Neatidėliojant buvo susirūpinta ją organizuoti. Kariai, kurie dar prieš metus (1917 m.) šio darbo ėmėsi Rusijoje, grįžę į Lietuvą, jo nenutraukė. Įvairiais būdais tuometinės vokiečių okupacinės valdžios trukdomi ir persekiojami, jie tęsė jį toliau. Tačiau tai buvo daugiau slaptas veikimas. Vėlfau, kada vokiečių jėgos sanarvininkų (amerikiečių, anglų ir k.) buvo parblokštos, tam darbui atsirado palankesnės veikimo sąlygos. To pasekoje, 1918 m. lapkričio 23 d. buvo išleistas pirmasis įsakymas Lietuvos kariuomenei. Tuo būdu tą dieną buvo padėtas pirmas kertinis akmuo Lietuvos kariuomenei atkurti. Toji diena mūsų nepriklausomo gyvenimo istorijoje liko įamžinta kaip Lietuvos kariuomenės diena ir kartu jos šventė. Tai yra pirmoji lapkričio 23-sios reikšmė.

Lietuvių tautos šventovė — Vytauto Didžiojo Muziejus Kaune

Negana to. Lietuvos nepriklausomo gyvenimo pirmosios dienos buvo sunkios ir kritiškos. Kaip buvo numatyta, ramų nepriklausomo gyvenimo kūrybinį darbą pradėjo drumsti pavojai krašto viduje ir iš išorės. Radosi skubus reikalas pavojus šalinti. Dešimtys tūkstančių geriausių Lietuvos vyrų stojo į kariuomenės eiles ir pradėjo laisvės kovų žygius. Ištisus dvejerius metus (1919—1920) Lietuvos karys saugojo Lietuvos nepriklausomybės kuriamąjį darbą ir kovėsi su priešu ten, kur jo koja peržengė Lietuvos žemės sienas. Tūkstančiai šių pareigas suprantančių vyrų krito tam, kad mes gyventume laisvi. Daugelio iš jų amžiams liko neišaiškintos asmenybės, ir jie buvo palaidoti po kukliu užrašu „Nežinomas Kareivis". Jie visi nusipelnė amžiną lietuvių tautos pagarbą ir paminėjimą. Tai yra antroji lapkričio 23-sios reikšmė.

Trečia lapkričio 23-sios reikšmė yra toji, kad tą dieną yra pagerbiami gyvi išlikę, bet laisvės kovų žygiuose ypatingos pagarbos nusipelnę mūsų veteranai — Vyčio Kryžiaus kavalieriai.

Deja, šiandieną mūsų benamių gyvenimo sąlygos neleido tinkamai atšvęsti lapkričio 23-sios. Mes negalėjome šiandieną nulenkti galvų ir uždėti nevystamų vainikų ant Nežinomojo Kareivio kapo, negalėjome dalyvauti įspūdinguose kariuomenės dalinių paraduose ir koncertuose, negalėjome susisiekti su dauguma Vyčio Kryžiaus kavalierių. Tačiau ne formoje, bet turinyje glūdi esmė. Šiandieną šią šventę mes turime švęsti savo širdyse. Prisimindami lapkričio 23-sios reikšmę, tvirtai tikėkime, jog ateityje, gyvendami naujoje demokratinėje tautų sugyvenimo santvarkoje, vėl galėsime dirbti ir aukotis savo tėvynei.

E. B.

Margajame pasaulyje

Jungtinės Tautos posėdžiauja

Šių metų lapkričio 24 d. pradėjo Jungtinių Tautų paruošiamoji komisija darbą. Į suvažiavimą atvyko 500 atstovų iš 51 valstybės. Suvažiavimą atidarė ir atidaromąją kalbą pasakė D. Britanijos valstybės ministeris Noel Baker, be kita ko, pastebėdamas, kad, esą, būtų piktas tvirtinimas, jei viena ar kita vyriausybė pareikštų, jog ji ruošiantis naujam karui. Visų kraštų vyriausybės esančios užimtos karo ūkio pertvarkymu į taikos ūkį ir todėl negalį pasaulyje atsirasti nė vienos tautos, kuri leistų savo vyriausybei naują karą pradėti.

Po jo kalbėjo belgų atstovas Spaakas ir Rusijos atstovas Gromyko. Pastarasis pareiškė, jog jis ką tik atvykęs ir dar nespėjęs susipažinti su darbotvarke. Jo pasiūlymu, posėdžiai buvo atidėti iki pirmadienio (XI. 26.). Sovietų Sąjungos delegaciją, papildo dar 50 specialistų.

Komisijos pirmininku yra išrinktas Kolumbijos atstovas dr. Eduardo Zuleto Angel, o jo pavaduotojais Ukrainos atstovas D. F. Manuilskis, žinomas Sovietų politikas, ir Belgijos užsienių reikalų ministeris T. H. Spaakas.

Vykdomojo komiteto pirmininku išrinktas Brazilijos pasiuntinys Kanadoje C. de Freitas-Valle.

Šiuo metu išrinktos 8 pakomisijos, kurios svarsto paskiras sritis. Čia taip pat paruošiamas pasiūlymas dėl nuolatinės vietos JTOrganizacijai. Yra siūloma JAValstybės, Danija ir Olandija. Posėdžiai truksią iki Kalėdų.

Paruošiamojoje komisijoje esą nuomonių, kad kai kam anksčiau suteikta veto teisė būtų panaikinta. Šią teisę Edenas, pavyzdžiui, pavadinęs „anachronizmu moderniškame pasaulyje".

Visuotinis Jungtinių Tautų susirinkimas numatomas sušaukti 1946 metų sausio 7 d. Londone.

Įvykiai Prancūzijoje

Prieš mėnesį Prancūzijoje įvyko visuotini rinkimai. Rinkimuose dalyvavo trys svarbiosios partijos: socialistų, liaudies respublikonų judėjimo (MRP), arba katalikų, ir komunistų. Kitos partijos buvo negausios. Daugiausia atstovų išrinkta komunistų partijos (153). Socialistai ir katalikai gavo po kiek mažiau.

Steigiamasis susirinkimas vyriausybės galvą vienu balsu išrinko de Gaulle, kuris turėjo sudaryti vyriausybę. Iš pradžių, vyriausybę sudarant, kilo sunkumų, nes komunistų partija pareikalavo sau svarbių postų kabinete. Jie reikalavo krašto apsaugos, užsienių ar vidaus reikalų ministerijų. De Gaulle atsisakė pavesti komunistams jų prašomas ministerijas. Jis pasiūlė jiems tas vietas, kuriose jie galėtų daugiausia pasireikšti Prancūzijos gerovei, perorganizuodami darbo, socialės ir pramonės sritis.

Po devynias dienas trukusių derybų su pasirų partijų atstovais de Gaulle pasisekė sudaryti naują vyriausybę iš 21 nario, kurių 12 pasiliko iš buvusios vyriausybės. De Gaulle pasiėmė pirmininko ir krašto gynybos ministerio vietas, komunistams atiduodamas ginklavimo postą. Šią vietą užėmė Charles Tillon, buvęs de Gaulle laikinoje vyriausybėje oro ministeriu. Karo ministerija pavesta Edmond Michelet (MRP). Užsienio reikalų ministerija atiteko George Bidault (MRP), finansų — nepriklausomam Rene Pleven. Komunistų partijos sekretorius, Maurice Thorez gavo valstybės ministerio vietą be portfelio ir rezervavosi vicepremjero kėdę kabinete. Be to, komunistams tenka ekonomikos, pramonės ir darbo ministerijos. Socialistai gauna šias ministerijas: 1) valstybės, 2) vidaus, 3) žemės ūkio ir maitinimo, 4) viešųjų darbų bei transporto ir 5) pašto, telegrafo bei telefono. Informacijos ministerio vieta atiteko rašytojui Andrew Malrayx. Ši sudarytoji vyriausybė, jei neįvyks kokios nors krizės, turės dirbti 7 mėnesius, iki bus paruošta konstitucija Ketvirtajai Prancūzijos Respublikai sudaryti. Konstitucija pavesta paruošti 44 asmenų komisijai.

Debatai Britų parlamente

Didžiosios Britanijos ministeris pirmininkas Clement R. Attlee, grįžęs iš JAValstybių, padarė pranešimą parlamente ir, be kita ko, pareiškė, kad pasaulio taikai išlaikyti būtina sąlyga yra pilnas abipusis pasitikėjimas. Karas tarp Didžiosios Britanijos ir britų dominijų yra neįsivaizduojamas. Lygiai taip pat neįmanomas karas tarp Didžiosios Britanijos arba Kanados ir JAValstybių.

Po to jis dar pabrėžė pageidavimą remti mokslinių tyrimų duomenų taikos labui pasikeitimą su kitomis tautomis. Didžioji Britanija esanti pasiruošusi tokiems pasidalinimamsu visomis tautomis, bet tik tada, jei tas pat būtų daroma ir priešingose pusėse.

Vadinasi, šiuo metu atominės bombos paslaptis yra laikoma 3 valstybių — JAValstybių, D. Britanijos ir Kanados. Ar ji bus perduota, kaip projektuojama, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, ar ne — pareis nuo visų kitų tautų geros valios.

Edenas parlamente santykius su Rusija šitaip apibūdino: „Niekas nemeluos teigdamas, kad paskutiniu metu įtarimas ir nepasitikėjimas tarp Sovietų Sąjungos iš vienos pusės ir JAValstybių bei D. Britanijos iš kitos pusės yra padidėjęs. Aš asmeniškai buvau visada įsitikinęs kad ateities taika pareis nuo tarpusavio pasitikėjimo tarp D. Britanijos, JAV ir Sovietų Sąjungos." Toliau buvo pareikšta, kad pasitikėjimo atmosferai sudaryti būtų reikalinga, jog Rusija padarytų laisvesnį užsienių spaudos žmonėms įvažiavimą, panašiai kaip rusų korespondentai naudojasi vakarų demokratijų kraštuose.

Užsienių reikalų ministeris Ernest Bevinas pareiškė, kaip praneša „Stars and Stripes", jog didžiosios galybės turėtų padėti ant stalo savo kortas, kad tuo būdu būtų sušvelnintas nepasitikėjimas, kuris galėtų pasaulio taiką pastatyti į pavojų. Reziumuodamas dvi dienas parlamente trukusius debatus dėl užsienių politikos ir atominės bombos, Bevinas išreiškė pageidavimą, kad didžiosios jėgos „tikrai pasakytų, ko jos nori: teritorijų ar batių", o D. Britanija visada draugiškai atsakysianti kiekvienai — didelei ar mažai tautai. „Jei didžioji jėga nepasitiki D. Britanija", sako jis, „aš kviečiu ją pasakyti man atvirai, kas per nepasitikėjimai yra ir aš atvirai nušviesiu juos". Paskum pastebėjo Bevinas, jog nėsą reikalo kviesti specialų Jungtinių Tautų suvažiavimą atominės bombos reikalams svarstyti, nes ateinančių metų sausio mėn pradžioje būsiąs generalinis Jungtinių Tautų suvažiavimas.

Dėl Prancūzijos jis pareiškė, kad „mes žiūrime į ateitį, nešančią glaudesnį bendradarbiavimą, ir tą bendradarbiavimą, kuris mus dilgina, tęsime toliau su naująja Prancūzijos vyriausybe".

Artimieji Rytai

Paskutiniuoju metu kilo neramumų šiauriniėje Irano (Persijos) dalyje, prie Sovietų Sąjungos sienos. Pagal Irano vyriausybės pareiškimą, esąs kilęs separatistinis judėjimas, remiamas demokratinės partijos. Sukilėliai traukią Therano kryptimi. Irano vyriausybė buvo pasiuntusi kariuomenės dalinius sukilimui numalšinti. Kilusiems neaiškumams išpręsti vykstąs pasitarimas tarp Irano ir Sovietų Sąjungos atstovų.

Prezidentas Trumanas spaudos konferencijoje paminėjo, jog vyriausybė kreipusis į JAValstybes dėl intervencijos Maskvoje, kad

(Nukelta į 6 pusl.)

LIETUVIŲ GYVENIMAS

Tėvynėje

Nuotrupos iš Telšių apskrities dabar

Vilniuje leidžiamas Lietuvos KP (b) CK ir Vilniaus MK organas „Tiesa", savo 1945 m. spalių 19 d. Nr. 245 (775) aprašydamas dabartinį Luokės ir kitų Telšių apskrities vietovių vaizdą, rašo: „Telšių apskrityje iš devynių valsčiaus miestelių karo audros mažiau paliesti tik trys — Plungė, Nevarėnai ir Luokė bei apskrities miestas Telšiai, nes vokiškieji grobikai iš šių vietovių buvo greitai Raudonosios Armijos išvyti. Šiose gyvenamosiose vietovėse beveik visi namai liko sveikutėliai, tik kai kur trūko langų stiklų. O kaip šie pastatai atrodo šiandien? Įvažiavus į Luokės miestelį, susidaro įspūdis, lyg miestas būtų evakuotas: pačiame centre geresnieji pastatai be durų, be langų, plėšiami stogai, ardomos koklinės krosnys, piaunami vidsieniai, lietus teka per lubas į vidų, laša ant grindų. Šalčiams prasidėjus, mūrai peršals ir namai sugrius.

Kur yra Luokės valsčiaus vykdomasis komitetas ir kuo užsiima Telšių komunalinis ūkis, jei jie vis to nemato — nepastebi, kaip naikinamas liaudies turtas? Pasirodo, net pats Luokės vykdomasis komitetas susimetęs užmiestyje į privatų namelį, o valsčiaus patalpos — puikūs namai — stovi be langų, be durų ir be šeimininko. Gi už trijų šimtų metrų yra lentpiūvė, aklinkui nusidriekę miškai, tik... nėra kas pasirūpintų namų tvarkymu...

Panašūs dalykai vyksta Plungėje ir net Telšiuose..."

„Parama" Kaune turi 96 krautuves

Kaip matyti iš tame pat laikraštyje pranešimo apie socienktynes, Kauno Pramprekyba „Parama" šiuo metu turi 96 krautuves. Jos direktoriumi yra J. Zolotorius.

Ruošiamasi tarybiniams rinkimams

To paties laikraščio pranešimu, Lietuvoje ruošiamasi rinkimams į Sovietų Sąjungos ir Tautybių tarybas. Ta proga daromi tarybinių rinkimų nuostatų aiškinimai ir vykdomos socienktynės visame krašte, susidedančiame dabar iš 26 apskričių. Jų dvidešimt buvo Lietuvoje prieš pagrobsiant naciams pajūrio dalį, 3 — Klaipėdos, Pagėgių ir Šilutės — grįžo su Klaipėdos kraštu, 2 — Vilniaus ir Švenčionių — su Vilniaus Kraštu ir 1 — Joniškio, buv. Šiaulių apskrities dalis — įsteigtas naujas.

Skandinavijoje

Stockholme lietuviai leidžia laikraštį

Šio karo audros nedidelė dalis lietuvių buvo nublokšta ir už Baltijos jūros — Švedijon. Tarp čia atsidūrusių lietuvių yra proporcingai imant, daugiau inteligentų, o taip pat gerokas ir akademinio jaunimo būrelis. Iki karo pabaigos jie ten naudojosi pilna laisve, kuri tęsėsi ir ligi šio vėlyvo rudens. Kaip sekasi jiems šiuo metu, tikslių žinių neturime.

Rugpiūčio 22 d. Stockholme lietuviai pradėjo leisti rotatoriumi spausdintą laikraštį „SVETUR", kurio keturi numeriai yra ir mus pasiekę. Laikraštis nemaža žinių duoda iš Lietuvos, Amerikos ir Vokietijos lietuvių gyvenimo. Yra straipsnių, kuriuose sprendžiama ir išblaškytų lietuvių ateitis.

Nemaža lietuvių buvo ir Norvegijoje

Vokiečiai paskutiniaisiais karo metais gabeno lietuvius ne tik Vokietijon, bet ir į kitus jų okupuotus kraštus. Tuo būdu Norvegijoje atsirado apie 800 lietuvių, kurių tarpe moterų nebuvo. Jie gyveno stovyklose. Viena tokia didesnė stovykla yra Svelviko miestelyje, pietinėje Norvegijoje, kurioje buvo 223 lietuviai. Iš buvusios rytinėje Norvegijoje Ranum stovyklos išvyko Sovietų Sąjungon apie 20 lietuvių.

Norvegijos lietuviai, karui pasibaigus, neleido tuščiai laiko, bet ėmėsi sporto ir kultūrinės veiklos. Buvo organizuojami chorai, futbolo ir krepšinio komandos ir švenčiamos tautinės šventės, o taip pat leidžiamas ir laikraštėlis.

Dabar, kiek teko patirti, daugelis Norvegijoj gyvenusių lietuvių persikėlė Vokietijon, anglų zonon.

Vokietijoje

Įvyko UNRRos pareigūnai

Dillingenas t/D. Š. m. spalių 30 d. buvo atsisveikinta su majoru Gilman, buv. D. P. reikalams karininku. Tai buvo širdies žmogus. Jo tėvišką globojimą lietuviai juto visą jo čia buvimo laiką. Per atsisveikinimo vakarienę jam buvo įteikta gražus paveikslas su tautine juosta.

Lapkričio 25 d. atsisveikinta ir su UNRRos direktoriumi Chase, kuriam įteiktas atitinkamas adresas.

Trumpai iš lietuvių stovyklos gyvenimo

Dillingenas t/D. Š. m. spalių 29 — lapkričio 3 d. atsilankęs Tėvas J. Bružikas S. J. stovyklos gyventojams sėkmingai pravedė misijas.

Kas šventadienis pamaldose, kurias laiko vietinės lietuvių parapijos klebonas kun. Br. Dagilis, religinės muzikos kūrinius išpildydami, dalyvauja Dillingene gyvenę solistai instrumentalistai ir vokalistai, gieda „Lithuanios" ansamblio vyrų ir stovyklos mišrusis chorai.

Vietinės meninės pajėgos lapkričio mėn. davė porą koncertų Dillingeno UNRRos ligoninėje, kurioje gydomi užsieniečiai (DPs). Pastebėtina, kad, be lietuvių meno darbuotojų, toje ligoninėje panašius koncertus rengia ir kitų tautų vadovybės, tačiau lietuvių koncertai sukelia didžiausią susidomėjimą ir yra labiausiai laukiami.

Stovyklos vadovybė stengiasi sudaryti kaip galint palankesnes sąlygas čia apsigyvenusiems menininkas ir kultūrininkams. Aprūpinimo atžvilgiu jie prilyginami stovykloje dirbantiesiems ir gauna papildomą maistą, atleidžiami nuo bendrųjų darbų. „Lithuanios" muzikinis ansamblis, įsikūręs Dillingene spalių mėn., jau apsigyveno atskirose patalpose, įrengtose ansamblio dalyviams. Jie patys savo darbu pagreitino šių patalpų įrengimą.

Kaip jau anksčiau buvo minėta, čia užsimota rengti dažniau t. v. kultūrinius savaitgalius su koncertine programa. Lapkričio mėn. tokių savaitgalių surengta du. Jų abiejų programoje, kurią didžiąja dalimi atliko „Lithuanios" muzikinio ansamblio dalyviai, duota choro, kvarteto ir solo dainų, akordeono muzikos, deklamacijų.

Š. m. lapkričio 12 d. čia pradėjo veikti vaikų darželis, kurį lanko apie 50 mažųjų lietuviukų. Darželį sumaniai ir atsidėjusiai veda mkt. M. Gaputytė, globoja UNRRA.

Didelį stovyklos gyventojų susidomėjimą sukėlė organizuojami šoferių-mechanikų kursai. Į juos susiregistravo per 100 klausytojų. Kursuose darbas prasidės apie gruodžio vidurį. Jiems vadovaus inž. B. Laucevičius, vietinės lietuvių stovyklos inžinierius.

Stovyklos gyventojai savo jėgomis įsirengė turimose patalpose pirtį pagal lietuviškos kaimo pirties pavyzdį.

Gražus darbo pavyzdys

Mühldorfas. Trejetą dienų lietuvių ansamblis iš Wiesbadeno svečiavosi lietuvių kolonijoje Mühldorfe. Svečių lietuviško darbo ir pasiryžimo parodymas čia gyvenančių užsieniečių akyse iškėlė lietuvių vardą ir atskleidė lietuviškos širdies dalį. Šio ansamblio pasisekimas vietos lietuviams suteikė garbės ir pasididžiavimo.

Pirmąjį koncertą svečiai davė Mühldorfo seniausioje bažnyčioje. Mišrus choras ir paskiri solistai: p. Velička, p. Morkūnas ir p. St. Klimaitė, pasirodė puikiai. Antras koncertas įvyko didžiuliėje lenkų lagerio salėje mišriai tarptautinei publikai. Čia ansamblis pasirodė kaip darnus pilnas muzikinis vienetas. Žiūrovai lietuviška daina, gražia vaidyba bei tautiniais šokiais buvo pavergti ištisas dvi valandas. Po pirmųjų pasisekimų ansamblis pakviestas davė specialų spektaklį amerikiečių kariams, kurie gausiais aplodismentais reiškė programos dalyviams padėką už vykusį meninį pasirodymą. Tokio pobūdžio pasirodymai lietuviu tremtinio dalią ne tik palengvina, bet ir viltingai nuteikia dėl ateities.

Ansamblis parodė ir didelį darbštumo pavyzdį. Reikia pripažinti, kad Jūs, mieli svečiai, ne vien tik scenoje buvote patrauklūs. Jūs užkariavote mus ir parodytu savo darbštumu, įruošdami savo jėgom sceną ir paliekdami vaišingiems šeimininkams lenkams sutvarkytą salę. Tai buvo pavyzdys, kad nereikia vengti darbo ten, kur yra reprezentuojamas lietuvio vardas.

Jau turėdami tokių pavyzdingų darbščių menininkų, dar daugiau privalome jų prisiauginti, nes tik menas, darbas ir organizuotumas atitolins nuo mūsų visas likimo uždėtas nelaimes.

St. G.

Alpių pašlaitėje

Kemptenas. Kempteno lietuviai savo narių priskaito iki 1400. Dauguma jų gyvena bendrabučiuose, kiti privačiai. Šiuometinio komiteto nariai: pirm. dr. Kaškelis, vice. inž. Padebinskas, profesoriai dr. Damušis ir Kolupaila, publikininkai Gaušas ir Žukas ir gen. Mieželis.

Ne menų laimėjimų kempteniškiai yra pasiekę švietimo darbe. Š. m. rugsėjo 1 d. Kemptene buvo atidaryta jau pilna gimnazija. Jos direktoriumi yra prof, dr. Damušis. Abiturientų laidą numatoma išleisti sausio mėnesį. Pradžios mokykla jau veikia nuo pat vasaros ir yra vinų laidą išleidusi. Paskiausiu metu yra įkurtas Liaudies Universitetas, kurio vadovu paskirtas pulk Andrius. Spaudos darbe pažymėtinas rotatoriumi spausdinamas neperiodinis leidinys „Alguvės Baras", kurio vyr. redaktoriumi yra poetas Alf. Šešplauskis-Tyruolis.

Specialistų darbo organizavime ryškiau pasireiškia ekonomistų jėgos. Jų pastangomis suorganizuoti „Siuvyklos" ir „Bato" kooperatyvai. Šalia ekonomistų dar veikia inžinierių ir mokytojų draugijos.

Gana gyvai vyksta ir meninė veikla. Be ankstyvesnių, dar vasaros metu įvykusių svečių — Mikulskio „Čiurlionio" ansamblio ir pianistės J. Rajauskaitės koncertų, patys kempteniškiai yra š. m. rugpiūčio 7 d. surengę smulkininko St. Kairio iniciatyva religinį koncertą ir rugsėjo 23 d. įdomų literatūros vakarą, kurį nuotaikingai pravedė „Dienos Žinių" redaktorius C. Surdokas. Šio vakaro programoje dalyvavo jaunieji kolonijos poetai: A. Kairys, Ž. Kaulienė, A. Radžius, P. Stelingis, A. Šešplaukis ir V. Volertas. Muzikinę dalį, akompanuojant B. Gabriūnaitai, atliko daininkai solistai I. Garmiūtė, A. Paukštys ir Pėškys, vyrų balsų kvartetas, vedamas J. Statkevičiaus, ir Br. Jonušo vadovaujamas vyrų choras „Lithuania". Šiuo metu dirigentas Br. Jonušas su visu savo ansambliu yra persikėlęs iš Kempteno į Dillingeną ir čia pastoviai toliau dirba.

Kempteno sportininkai taip pat neatsilieka. Jie turi ir savo suorganizuotą „Sarūno" komandą, į kurią įeina krepšinio, futbolo, tinklinio ir jaunių sekcijos. Didesnių laimėjimų rungtyniavime yra pasiekę krepšininkai. Atskiras sekcijas turi taip pat ir moterys bei šachmatininkai.

Šiuo metu kempteniškiai kruopščiai rengiasi sutikti žiemą, nes čia artimų Alpių įtaka gana žymiai juntama savo gausiais lietumis ir žvarbiais kalnų vėjais.

UNRRos tarnautojams atskiri butai

Mühldorfas. Mühldorfe lietuvių stovyklose šiomis dienomis vyksta kai kurių persitvarkymų. Paskutiniu metu net keliolika lietuvių perėjo tarnauti vietinėn UNRRon Pastaroji gavo savo tarnautojams du atskirus namus, į kuriuos persikelia visi UNRRos tarnautojai Mühldorfe. Tad ir lietuvių, tarnaujančių UNRRoje, šeimos šiomis dienomis iš bendrų stovyklų išsikėlė į tuos namus. Kalbama, kad ir kitų stovyklų gyventojai bus kur tai kitur iškeldinti, bet dar tikrų žinių nėra.

B. Ž.

Karolė Pažėraitė

Prie iškilmingų vartų

Kaimo gale, prie raudonai dažytos Paliukonių trobos, didelis sujudimas. Moterys, pasipuošusios gražiausiais išeiginiais drabužiais, neša glėbiais gėles, merginos, atsisėdusios požerėj ant žalios pievelės, pina vainikus, o vyrai — vieni tvirtina kuolus, kiti karstosi ant iškilmingų vartų, kabindami vainikus. Viršutinė dalis vartų jau papuošta geltonomis rudens roželėmis.

— Dar negerai, lyg to trūksta, — kritiška akim apmetusi, nerimsta Ona, kaimo pažiba. Apie ją žmonės sako, kad ji „ir prie tančiaus ir prie ražančiaus, o darbas jos rankose degte dega".

— Ko dar nori, pikčiurna? — juokiasi nuo viršaus, užsikoręs ant stulpo, bernas ir meta jai ant galvos atitrūkusio vainiko galą.

— Ona vainikuota, vainikuota, — krykštavo vaikai, aplink ją šokinėdami, bet Ona — nė šypt.

— Nėra laiko juokams, Vincai, — vožė mergina šiurkščius žodžius, mesdama vainiką ant tvoros

Vincas tik šyptelėjo ir, pagavęs vainiką, permetė ji per stulpą. Kol jis vainikavo vartus, mergina žiūrėjo susirūpinusiu žvilgsniu į viršų. Ūmai atskrido žuvėdra, plest paplasnojo sparnais viršum vartų ir nulėkė į ežerą. Štai ji, vėl pakilo nuo sudrumsto vandens paviršiaus, kuriame neaiškiais šešėliais mirgėjo požerės medžiai, ir klykdama nuplasdėjo į anapus ežero.

Mergina pralinksmėjo. Jos akys nušvito, veidai išraudo, lyg tos, vėlybai pražydusios, rausvos rožės Paliukonių darželyje.

— Žinot, ko čia trūksta? — Vėliavų!

— O gal tavo tiesa, Ona, — taré Paliukonis, o kiti pritaré.

Čia pat, iš dviejų gretimų namų atsirado trispalvės ir pagyvino vartus.

Ona žiūrėjo džiaugdamasi į vėjo kedenamas vėliavas ir taré pati sau: „Lyg žuvėdros sparnai, plasnoja."

O gėlės iš viso kaimo daržėlių plaukte plaukė prie iškilmingų vartų.

Vartai jau papuošti ir primena jaunąją, žengiančią tautiškais drabužiais prie altoriaus. Viršum vartų kryžius žaliuoja. Po kryžium parašas ant ištiesto rankšluosčio: „Sveikas, krikščionių ganytojau."

Ir tvora abipus kelio šiepiasi patenkinta. Kur gi, juk ir ji pražydo gėlėmis, pajaunėjo.

Vaikai nerimsta, laksto, kaip patrakę. Motinos negali jų suvaldyti.

— Žiūrėk, nesuteršk, nesuplėšyk kelnaičių, — maldauja ir grasina viena motina.

— Tai, aš turiu šimtą tokių kelnaičių, — giriasi Paliukonių Jonelis, iš papratimo mėgdamas viską padidinti.

Tai pasakęs, nudūmė kluono linkui.

— Jonai, grįžk, — šaukia motina.

Jonelis tik spyrė koja Rudžio pavyzdžiu ir apsimetė negirdėjęs motinos šaukimo. Kada ji antrą kartą sušuko, vaikas nutraukė nuo palinkusios tabokos raudoną žiedą ir, lėtai apsisukęs, grįžo prie motinos.

Motina juokiasi ir aiškina moterims:

— Jis bėga sléptis, bijo, kad vyskupas neparklausytų jo poterių.

Žemė sudundėjo ir pakilo dulkių debesys.

— Raiteliai, — šaukia vaikai.

Iš tikrų. Pasirodė pulkelis raitelių, persirišusių per petį baltais, namie austais, rankšluosčiais, su plačiais, mezginiais. Jiems vadovauja baltaplaukis Penimis ant širmo žirgo.

Arklių nuotaika nepaprasta, gal jie nustebinti, kad po sunkios darbo dienos ant kaklų gavo po gėlių vainiką. Raiteliai, šauniausi kaimo berneliai, vieton balnų, pasidarė sau sėdynes iš margų austinių patiesalų ir jaučiasi išdidūs, lyg būtų Šarūno raiteliai. Juos lydi dulkių debesys.

— Léčiau jokit, — rėkia senimas, — apdulkysit stalą, — nors patys prisimena, kad, jauni būdami, mégo taip pat parodyti savo narsą ir vikrumą.

Raiteliai išsirikiavo abipus kelio. Žirgai nerami aiškiai stato žemę, nenustygsta vietoje.

Ant Paliukonių gonkų eina kalba apie dabartinį vyskupą. Kas ką apie jį girdėję, perduoda kitiems.

— Tai matot, šitas vyskupas ilgai gyveno pas Šv. Tėvą. Šv. Tėvas jį labai mylėjo. Bet vyskupu jį tada tepaskyrė, kada pamatė, kad jis, praeidamas pro moteris, nuleidžia galvą. Né į vieną moterį nepasižiūrėdavo, — rimtai dėstė savo kaimynėms Baltrūnas, pravarde Pereklė, tas pats, kuris tik vakar pastatė tiltą per Bilso ištaką. Jis didžiavosi, kad per jo darbo tiltą pirmasis pervažiuos vyskupas, ir tik po jo tevažiuoja mirtingieji.

— Na, jau, ką tu čia vėl tauziji? — nusijuokė Kiškis: — Ar tai jisai né išpažinties neprisileido moters?

Moterys sukruto ir, kaip žąsys, pradėjo gagenti aplink jį.

— Kad Ponas Jezusas ne tik žiūrėjo, bet ir kalbėjo su moteromis, o tu nori, kad vyskupas būtų šventesnis net už Pono Dievo Sūnų? Šarmatykis, Pereklė, niekus pliaukšti, o dar pats turi antrą bobą ir taip moteras šandini! — sugėdino viena moteris.

— Atvažiuoja, atvažiuoja, — rėkia atkuliuodami paauglial — greitakojai žvalgai.

Didelis susijaudinimas minioj.

— Neškt duoną, druską ir šventintą vandenį, — kažkas šaukia iš moterų tarpo.

Ir štai ant baltai patiesto stalo atsiranda dvi puokštės devynašavių išrašytuose moliniuose puoduose, padėta mažas kepaliukas duonos, druska, šventintas vanduo ir krapylas.

Ant kelio pasirodo vežimas. Ne, ne tas. Tai kunigai važiuoja pranešti kaimyninės parapijos klebonui apie Ganytojo atvykimą. Kunigai pakelia kepures, linksmai nusijuokia ir pravažiuoja.

Bet štai pasirodė apsikaišę gėlėmis dviratininkai. Gal dvidešimt porų dviratininkų.

— Ei, jūs, girininkai, paruoškit Ganytojui grybų ražančius, tai pašventins, — pajuokavo vienas dviratininkų.

Pagaliau. Štai jau atidunda didžiulė brička, lyg iš gėlių išausta, lyg iš pasakos ištraukta. Joje sėdi parapijos klebonas su vyskupu ir jo palydovu, jaunu kunigu.

Ir pats vyskupas jaunas, apie keturiasdešimt metų amžiaus teesąs, gražus vyras. Jis peržegnoja minią. Lyg stebuklingos lazdelės paliesti, visi, kaip vienas, puola ant kelių, o jų žvilgsniuose lūkesys. Vyskupas žvilgteli į klūpančią minią ir iš léto nulipa nuo vežimo, priešna prie baltai patiesto stalo, laimina duoną ir ragauja su druska.

Po to, paėmęs krapylą, pakrapino žmones, Paskui apžvelgė ežerą, sudrumstą vėjo, anapus ežero gluosnius, už jų rausvėjantį dangaus kraštą, prie kurio skubino linksmai nusiteikusi saulė, žvilgtelėjo į vartus su plėvesuojančiom vėliavom ir pradėjo:

— Mūsų tauta negausi, tačiau ji nėra vieninga...

Dar ilgai jis kalbėjo apie vienybę, gražų sugyvenimą katalikų mokslo šviesoje.

— O dabar suteiksiu jum ganytojinį palaiminimą, — pabaigė kalbą tais žodžiais ir pradėjo laiminti žmones.

Požerėje alieriai ir lendrės siūbavo. Buvo girdėti, kaip vilnys teliuskuoja priešta prie kranto luotą.

Visų lūpos palinko prie ganytojinio žiedo.

Jungtinių Valstybių galybės šaltiniai

Kazys Veržikas

Šiaurės Amerikos Jungtinės valstybės (anglų kalboje sutrumpintai rašomos US.-toliau šiame straipsnyje ir mes jas taip rašysime) šiandien stovi viso pasaulio galiūnų ir faktinųjų valdovų priešakyje. US, dėl visiems žinomų priežasčių, jau nuo seniai mums lietuviams turėjo didelės reikšmės. Dabar gi, nuo US lemiamo žodžio ar žygio priklauso ne tik visų mūsų išvietintų lietuvių, bet ir pačios Lietuvos ateitis. Iš čia suprantama, kodėl kiekvienas lietuvis stengiasi, kad ir iš tolo, pažinti US, suprasti jos žodžius ir žygius.

Visų pirma, tenka čia pabrėžti, kad US, besivadovaudamos Monroe doktrina, savo užsienio politikoje nuolat laikėsi vieno griežto dėsnio: nesikišti į kitų, ne amerikietiškų kraštų reikalus ir, žinoma, neleisti kitiems kraštams kištis į amerikietiškus reikalus.

Šitas dėsnis, tiesa, jau nebebuvo pabotas 1898 metais, kai US kariavo prieš Ispaniją, o taip gi ir pirmame pasauliniame kare, kuriame US karo pajėga žymiai nulėmė sąjunginikų pergalę. Tačiau, po laimėto pirmojo pasaulinio karo US pasitraukė iš Europos reikalų. Wilsonas nusivylė. Išdidžios izoliacijos ir nesikišimo į Europos reikalus politika vėl pasidarė populiari US masėse.

Ką gi matome šiandien? US vėl Europoje kariavo. US vėl laimėjo. Tik dabar US jau nebepasitraukė į savo mėgiamą išdidžią izoliaciją, bet pasilieka ir toliau kuo stipriausiai ginkluota ir, kaip matyti iš pastarųjų prezidento Trumano kalbų, ryžtasi vadovauti pasaulio tvarkymo darbui. Kodėl taip? Vienas, kad ir trumpas, žvilgsnis į US istoriją, jų ekonominę struktūrą ir geopolitinę padėtį gali čia daug ką paaiškinti.

Nesvarbu, kas ir kada pirmas įkėlė savo kojį į Amerikos Kontinentą. Svarbu tai, kad faktinai

US istorija

prasideda nuo Kolumbo, nes tik po jo prasidėjo Amerikos Kontinento kolonizavimas. Pietuose ir vidurinėje Amerikos dalyje įsikūrė ispanai, gi šiaurėje olandai, kuriuos vėliau pakeitė anglai. Nepaprastai aštrūs ginčai dėl mokesčių sukėlė karą tarp Anglijos ir jos kolonijų Amerikoje. Kolonijos karą laimėjo ir 1783 metais Anglija, pasirašydama Versaillio taikos sutartį, pripažino tų kolonijų visišką nepriklausomybę. Reikia tik pagalvoti kokia būtų šiandien Anglija galinga, jei nebūtų praradusi tų kolonijų!

Įgavusios laisvę ir visišką nepriklausomybę US nepaprastai pasikeitė; išaugo, išsiplėtė, pralobo. Iš 13 pirmutinių jungtinių valstybių pasidarė 48 valstybių sąjunga. 2½ milijonų gyventojų skaičius, kurs buvo nepriklausomybės pradžioje, jau iki 1900 metų pašoko iki 76 milijonų, o 1930 metais jis siekė apie 123 milijonus. Reikia pastebėti, kad nuo 1815 iki 1914 metų į US atkeliavo iš Europos daugiau kaip 34 milijonai žmonių. Vėliau imigracija vis labiau buvo suvaržoma. Per visą XIX šimtmetį US daugiausia plėtėsi į neaprėpiamus, neišsemiamų turtų kupinus, to kontinento vakariniu plotus, iki pat Ramiojo vandenyno. Čia tekė nugaléti milžiniškus atstumus ir įvairias kitas sunkias kliūtis. Amerikiečiai tą atliko. Vienas, gal pačios sunkiausios kliūties amerikiečiai čia nesutiko — svetimų valstybių ginkluoto pasipriešinimo ar kitokio svetimų valstybių trugdymo. Tuo atveju jų plėtimasis buvo lengvas. Bet besiplečiant į vakarus iškilo jų pačių krašto

šiaurės ir pietų žemių priešingumai,

kuriuos išlygino tik nepaprastai sunkus ir baisus pilietinis karas (1861—64). Tą karą pietai galutinai pralaimėjo ir besąlyginiai pasidavė šiaurės valiai. Nuo to laiko US pasidarė visiškai vieninga valstybė.

Jau apie XIX šimtmečio pusę US pavirto iš buvusio primityvaus ir grynai žemės ūkio krašto

į pramoninginiausią pasaulio valstybę.

Tokiam pramonės išsiplėtimui čia buvo ir yra palankiausios sąlygos. Visų pirma, neišsenkantieji įvairių žaliavų ir varomosios jėgos šaltiniai. Toliau, milžiniška vidaus rinka. Vadinasi, pramonė nepriklauso nuo užsienio rinkų, nuo eksporto galimumų. Kapitalo milžiniški ištekliai — todėl ir lengvos kredito sąlygos. Valstybė kiek galėdama vengė kištis į pramones reikalus — visur laisva iniciatyva. Gautas iš biznio pelnas ar nuostolis buvo vienintėlė rodyklė biznieriui, ką ir kaip jis turi daryti. Šitokia laisvė ir pilnas individualizmas yra fiksuoti

US 1787 m. priimtoje konstitucijoje,

kuri, nepaisant visų iki šiol įvykusių US pasikeitimų, tebėra viso jų valstybinio bei ekonominio gyvenimo pagrindas. Pagal šią konstituciją, US yra valstybių (48) sąjunga. Centralinė Washingtono vyriausybė gali tik tai daryti, kas jai yra konstitucijos arba kongreso įstatymu pavesta. Visa kita priklauso atskirų sąjunginių valstybių vyriausybėms. Vis dėl to reikia pabrėžti tą faktą, kad ir US yra nemaža šalininkų duoti Centro vyriausybei daugiau galios, ypač

social-ekonominėse srityse,

kuriose jau Rooseveltas padarė daug labai toli siekiančių žygių. Dabartinis prezidentas Trumanas — kiek galima pręsti iš jo paskutinės kalbos kainų ir atlyginimo reikalų — taip pat yra linkęs tvarkyti US ūkį. Didėjanti pokarinių streikų banga ir plintančios komunistinės idėjos (mat amerikiečiai dažnai yra linkę viską praktiškai išbandyti) daro tokį ūkio tvarkymą ne tik aktualiu, bet ir gan skubotu klausimu.

US, būdama kuone visiškai nepriklausoma nuo kitų valstybių ūkio strityje ir saugoma iš abiejų pusių didžiulių vandenynų, atrodo, negalėtų turėti ypatingų sunkumų savo

užsienių politikoje,

kurioje, kaip minėjau, ilgai buvo populiari išdidi izoliacija. Iš tikrųjų, iš Atlanto pusės US jokie pavojai negalėtų grėsti. Didžiosios Britanijos ir US santykiai iš tradicijos yra draugingi. Kitas dalykas Ramusis vandenynas ir Azija, ypatingai jei pastarosios priešakyje būtų atsistojusi Japonija. Šiandien ir tas seniai numatytas pavojus pašalintas. O vis dėl to šį kartą US iš tarptautinės politikos arenos nebepasitraukė ir dabar ryžtasi vaidinti lemiamą vaidmenį. Kodėl gi ji taip daro?

Tam yra, savaime suprantama, daug smulkių ir stambių priežasčių. Svarbiausioji priežastis bus bene ta, kad ir US įsitikino, kad galingiausioji pasaulio valstybė ilgainiui negali pasilikti nuošalyje pasaulio įvykių. Juk istorija įrodė, kad US vėliau ar anksčiau visvien lemiamai įsikišdavo į Europos ginkluotus susidūrimus. Tad ar ne geriau iš anksto imtis žygių, kad išvengus tokių susidūrimų?

Tačiau istorija taip pat pakankamai panoké, kad ne tik karą; bet ir taiką reikia organizuoti. Blogai organizuota taika po ilgesnio ar trumpesnio laiko vėl duoda karus. Europa jau nebe vieną kartą mėgino organizuoti taiką — nepasisekė. Štai, po 1915 metų Vienos Kongreso Šventoji Sąjunga tikslo nepasiekė. Tautų Sąjunga nesulaikė pačio žiauriausio karo, koks iki šiol yra buvęs. Kodėl? Tai plati tema. Buvo daug klaidų. Svarbiausias tos taikos trūkumas buvo tas, kad jos organizavime nedalyvavo galingiausioji pasaulio valstybė — US, kurios dabartinė galva Prezidentas Trumanas savo paskutinėje (užsienio politikos reikalu) kalboje pareiškė, kad visų — didelių ir mažų — valstybių suverenumas turi būti atstatytas, kad, be kitų, ir tam kilniam tikslui US ir toliau pasilieka ginkluotos. Vadinasi, taiką US nori organizuoti ne vien jėgos, bet ir teisėtumo bei teisingumo pradais. Tikėkimės, kad tie, — t. y., US, — kurie mokėjo organizuoti pergales, dabar mokės suorganizuoti visoms pasaulio tautoms palaimingą taiką.

Įvažiavimo ir įsikūrimo JAV galimybės

Pasirėmę iš Jungtinių Valstybių gautomis oficialiomis informacijomis, vėl pateikiame šiek tiek žinių apie įvažiavimo ir įsikūrimo galimybes Jungtinėse Valstybėse.

Kaip jau pranešta, į Jungtines Valstybes norintieji įvažiuoti pagal ne per seniausiai įsigaliojusią naują tvarką turi patys daryti atitinkamų žygių dėl vizos gavimo-jiems pasiekiamuose Jungtinių Valstybių konsulatuose ar pasiuntinybėse, nes dabar tik tos įstaigos turi sprendžiamą teisę vizų klausimuose anksčiau bylą vizai gauti buvo pradedama Jungtinių Valstybių užsienių reikalų ministerijoje norinčioji įvažiuoti asmens giminės ar globėjo, gyvenančio JAV, iniciatyva). Preliminariniuose pranešimuose tuo reikalu taip pasakyta: „Svetimšalis, norįs leidimo įvažiuoti į Jungtines Valstybes, turi pirmiausia kreiptis į Jungtinių diplomatinę ar konsularinę įstaigą, kuri yra įgaliota priimti vizų prašymus svetimšalio gyvenamoje apylinkėje. Asmenys, gyvenantieji Jungtinėse Valstybėse ir norintieji pateikti įrodymų vizos prašymui paremti, turėtų tokius įrodymus siųsti konsulariniam viršininkui."

Asmenys, kurie neturi Jungtinėse Valstybėse savo turto, ir toliau turi pateikti garantijos liudijimą (sponorship), kad jų Jungtinėse Valstybėse gyvenantis giminė ar pažįstamas apsiima juos globoti. Globėjams už neteisingų žinių suteikimą numatos didelės bausmės — iki 5 metų kaléti ar iki 10.000 dolerių bauda arba abi sykiu.

Naujame JAV užsienių reikalų ministerijos pasiškinime pažymėta, kad konsulariniai valdininkai vizos prašančiajam suteiks visus reikiamus nurodymus dėl vizos gavimo procedūros.

Kol Vokietijoje neveikia Jungtinių Valstybių konsulatai, kaip jau pranešta, vilčių gauti įvažiavimo vizą į Jungtines Valstybes beveik nėra. Vizos galėtų tikėtis nebent tik artimus gimines Jungtinėse Valstybėse turintieji. Tačiau ir giminystė, deja, nėra lemiamas .dalykas Dažnai giminystės ryšiai savo laiku nebuvo tinkamai palaikomi ir nutrūko; seniai išmiré, o jų vaikai sentimentų neturi. Pagaliau, būti globėju ir apmokėti kelionę nėra taip lengva. Ne visi Jungtinėse Valstybėse gyvenantieji lietuviai pakankamai turtingi, ne visi sveiki, ir dažnas jų kelia klausimą, ka darys atidavęs paskutines sutaupas senatvėje, ligoje. Jei taip padaro giminės, tai vargu tenka laukti, kad kas pašalinis (draugas, bičiulis) duotų garantijas ir apmokėtų kelionę vienam asmeniui, o ypač šeimai iš kelių žmonių.

Mūsų Generaliniame Konsulate New Yorke gaunama nemaža laiškų, kuriuose norintieji į Jungtines Valstybes važiuoti asmenys tiesiog prašo surasti tautietį, kuris sutiktų atlikti juridinius formalumus vizai gauti, arba visai paprasei prašo, kad konsultatas juos „išreikalautų". Konsulatas dėl to praneša, kad tie „juridiniai formalumai" nėra taip lengvi. Globėjas turi surinkti ir pateikti apie save daugybę dokumentų, iš kurių turi būti aiškiai matyti ne tik jo noras atvažiuojantįjį globoti, bet ir jo turtingumas bei savos šeimos tinkamas aprūpinimas.

Paties įsikūrimo Jungtinėse Valstybėse galimumai taip pat nėra per daug džiuginą. Advokatas ten turės ieškoti kitos profesijos, nes įsigyti teisę advokatauti nėra jokios vilties — net advokatai amerikiečiai daugiausia eina šiaip tarnauti, kadangi Jungtinėse Valstybėse advokatų yra perteklius. Daugelis, apsvaiginti to „vieno milijono" Jungtinėse Valstybėse tariamai gyvenančiųjų lietuvių potencija, siūlosi ten dėstyti Lietuvos istoriją, lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir t. t. Bet kam? Jungtinėse Valstybėse nėra nei to milijono lietuvių, nei tokių mokslo įstaigų, nei biržnio srityje institucijų, kurios galėtų panaudoti daugiau inteligentiškų pajėgų ir daugeliui atvykstančiųjų užtikrinti egzistenciją bei ateities perspektyvas. Jei kas ir gelėtų ką pasiekti atvykęs, tai tatai galėtų padaryti tik pats, po kelių metų sunkaus, greičiausiai fizinio darbo. Kas sugebės apsižvalgyti, suprasti ir pažinti galimybes, tas tada jau gal ir galės ką savarankiškai pradėti. Reikia atsiminti dar ir tai, kad keli šimtai tūkstančių lietuvių Jungtinėse Valstybėse gyvena ne vienoje vietoje, ne kompaktinėje masėje, o yra išsimėtę keliolikoje valstybių Jie gyvena miestuose, daugiausia ne centre, o pakraščiuose, ir jų įtaka tik iš tolo atrodo didelė. Iš Europos atvykusis tuoj turi stoti į bet tokį darbą, ir tai ne tik jis vienas, o visi šeimos nariai, pajėgią dirbti. Kas mažiau blaškysis, taupys, išmoks tyléti, klausytis ir stebėti, tas greičiau pats susiras kelią. Jei kas nori pasirengti gyvenimui Jungtinėse Valstybėse, tas jau dabar turi mokytis bet kokio praktiško amato — taisyti automobilius, radijo apartus, motorus ir kt. Toks atvykęs greičiau susiras tinkamo darbo ir užsitikrins pragyvenimą. Ne teisės ar humanitariniais mokslais ten galima užsitikrinti ateiti, o amato ir anglų kalbos mokėjimu. Vietinis apsukrus advokatas išsimuša politikoje, tačiau tokios karjeros naturaliuzuotas ateivis nepadarys — tai gali būti jo vaikų ateitis. Iš viso tik antroji ateivių karta Jungtinėse Valstybėse galėtų prasimušti ir gyventi neblogai, tačiau jai, deja, gręsia ištautėjimas.

Apie galimumus Jungtinėse Valstybėse įsikurti įvairių profesijų žmonėms pranešama štai kas:

Universiteto profesoriai su dviejų metų stažu galėtų atvykti kurio nors Jungtinių Valstybių universiteto kviečiami, tačiau tokių skaičius ribotas ir lietuviams šansų nėra. Medicinos gydytojai (ir profesoriai) galėtų atvykti bendra tvarka— gavę paprastą įvažiavimo vizą. Norint verstis gydytojo praktika, reikia pirmiausia išlaikyti egzaminus iš anglų kalbos, kas geriausiu atveju galima padaryti per 4—6 mėnesius. Paskui reikia išlaikyti valstybinius medicinos egzaminus. Atitinkama egzaminų komisija susirenka 2/3 kartus per metus, egzaminus laiko keli šimtai gydytojų, daugiausia raštu. Viską sudėjus išeina, kad gydytojas tesėg praktikuoti gali gauti greičiausiai po pusantrų metų.

Dar neturintiems teisės kuriame nors krašte praktikuoti gydytojams (medicinos studentams) jokie kreditai neužskaitomi ir tokie viską turi pradėti nuo pirmo semestro.

Dantų gydytojai leidimą praktikuoti gali įsigyti anksčiausiai po dviejų metų — jiems dar sunkiau, kaip medicinos gydytojams.

Kunigams (irgi su dviejų metų stažu) lengviausia, nes jiems užtenka vyskupo kvietimo, kurį lengvai gali parūpinti lietuviai klebonai.

Inžinieriai, agronomai turėtų Jungtinėse Valstybėse išeiti „post graduate" kursą ir gauti licenciato laipsnį, kas, mokant kalbos, truktų dvejus metus. Atrodo, lengviausiai darbo gauti gelėtų tikėtis įvairūs mechanikai. Architektų, atrodo, Jungtinėse Valstybėse taip pat perteklius, tačiau, pavykus susitarti su kokiu rangovu, architektui galima tikėtis gauti darbo savo specialybėje. Agronomų darbas, kaip atrodo, menkai apmokamas ir į geresnes vietas ne amerikiečiui neįmanoma patekti. Sveiki ir darbo nevengią agronomai, ilgesnį laiką pavargę, gal galėtų ne per sunkiausiai įsigyti nuosavus ūkius.

Iš viso, reikia padaryti išvadą, kad didelė dalis dabar iš Vokietijos į Jungtines Valstybes norinčiųjų vykti lietuvių ten pradžioje turėtų gana sunkias gyvenimo sąlygas ir, neskaitant keliolikos laimingųjų, kurių giminės yra tikrai turtingi, būtų priversti dirbti nelengvą vadinamąjį juodą, darbą. (ELTA)

Nobelio premijos 1945 m.

Stockholmas, lapkričio 18 d. Šiomis dienomis paskirstytos Nobelio premijos.

Profesorius Otto Halm, buv. Kaiser-Wilhelm-Instituto Berlyne direktorius, 1944 m. Nobelio chemijos premiją gavo už svarbius išradimus atomų energijos srity.

Profesorius Arturi Virtani Helsinkyje, vadovaująs suomių biochemikas, gauna 1945 m. Nobelio chemijos premiją už jo išradimus žemdirbystėje ir maisto produktų gamybos chemijoje, ypač už naujo metodo pašarams konservuoti suradimą.

Profesorius Wolfgang Pauli, austrų mokslininkas, gauna 1945 m. Nobelio fizikos premiją. Profesorius Pauli atomų energijos tyrimus, pradėtus Austrijoje, nuo 1940 m. tęsė Jungtinėse Valstybėse.

Nobelio literatūros premija 1945 m. suteikta čilietei rašytojai Gabrielei Mistral. (Karo metu literatūros premijos nebuvo skirstomos.)

1945 m. Nobelio medicinos premija paskirta britų mokslininkams Sir Alexander Fleming, Sir Eduard Florey ir Dr. Ernest Shayne už jų penicilino išradimą ir panaudojimą.

Buvęs JAV užsienių reikalų ministeris Cordell Hull gavo 1945 m. Nobelio taikos premiją už jo pastangas tarptautiniam bendradarbiavimui įgyvendinti.

Jonelis, taip bijojęs vyskupo, staiga išdrįsta ir triskart prisitaikęs, pabučiuoja jo žiedą. Motina stveria jį už rankos, bijodama, kad jis ketvirtą kartą nesusigundytų, nes tai jau būtų, anot josios, šventvagystė. Tada ekscelencija nusišypso ir ji palaimina, sakydamas:

— Auk didelis, būk sveikas ir geras.

Štai jau garbinamas ir svečias sėdas į gėlėtą vežimą ir važiuoja toliau, į kitą parapija. Raitelių pulkas jį lydi. Pereklės tiltas linksmai dunda.

Visi dar seka akimis kylantį į kalną vežimą.

Oras sklidinas gelsvų dulkių. Nespėjo vežimas su palydovais įvažiuoti į mišką, kai dulkės nugulė ant kelio provėžų ir smėlėtos pakrantės.

Žmonių būrelis iš léto sklaidės.

Paliukonis stovi su žmona ant gonkų ir juokiasi iš Jonelio, bet abu patenkinti, kad vyskupas jų vaiką pastebėjo ir dar atskirai palaimino. Jonelis susigėdinęs, tampydamas švarkelio sagą, tyli.

— Baly, ko pakoręs nosį džiūbini? — klausia ateinantį piemenį šeimininkas.

Berniukas žiūri į savo darbdavį nedrąsiai ir susivebeldžiavo tyliai, ves girdimai:

— Dėde, aš tabokos daugiau nebevogsiu.

Vakaruose dangus pradėjo blėsti. Nuo pilko ežero paviršiaus pakilo miglos.

Neaiškiai blykstelėjo pirmoji žvaigždė.

—o—

Laiškas Motinai

Jau seniai, Motute, nerašiau Tau laiško
ir nebesiskundžiau Tau sunkia dalia.
Nežinai, koks vargas Tavo sūnų lanko
ir kad pasiskųsti niekam nevalia.

Kai mane lydėjai į pasaulį platų
ir apsikabinus jautriai bučiavai,
Tu nebežinojai, kad už kelių metų
nedainuos man laimės tėviškės javai.

Laukei manęs, Motin, vasarą kiekvieną,
kolei pražiūrėjai mylinčias akis.
Mes dainavom pievoj, vartėm žalią šieną, —
ak, kas Tavo meilę šiandien apsakys...

Kai auksinį rytą miesto varpas kélé,
Tu mane lydėjai pievų takeliu.
Jau tada Tau skausmas jautrią širdį gėlė,
kad Tave palikti greitai aš galiu.

Ne žaibai pliskėjo, — ugnys dangų raižė,
ne perkūnai trankės, — daužė mus namus...
Tavo seną veidą rūpesčiai išbrajžė,
po laukus klajodo žvilgsnis neramus.

Dar kartu keliavom, nes lydėt norėjai
sūnų mylimiausią ligi pat mirties.
Savo seną ranką ant pečių uždėjai,
pusbalsiu meldeisi, bet jau be vilties.

O širdis gyventi taip labai norėjo,
nors alpino skausmas kaip mirtis baisi!
Ašarotos akys taip saldžiai žiūrėjo,
lūpos gi kalbėjo: — Viskas man esi...

Laiminai, Motule, pasukutinį kartą.
— Grįžk, kada galėsi! — pro verksmus tarai.
Šiandien mano dienos be Tavęs apkarto —
ak, likime juodas, ką man padarei?!

Šiandien nieks neklausia, ar širdis pavargo,
nieks nenešo skausmo veide nebyliam,
niekas neateina mažint mano vargo,
niekas neaplanko sielvarte giliam.

Gal ir Tau nelengva tuščiame lizdely.
Gal ir pasiskųsti niekam negali.
Gal Tave išvarė, Motina, į šalį,
kur nebesvyruoja beržynai žali...

Aš sugrįšiu, Motin, į gimtinę žemę,
tik Tu nepalūžki nuo dienų naštos.
Šiandien mano dienos rūpesčiais sutemę,
bet širdis Tau plakti niekad nenustos.

Oldau, 1945. VI. 18. Jon. Kuzmickis

Žymesniosios lietuvių kolonijos Anglų zonoje

Oldenburgo sostinėje

Oldenburgas. Daili ir beveik nuo karo nenukentėjusi apie 500.000 gyventojų valstybės sostinė Oldenburgas, apie 70.000 gyventojų miestas, priglaudė netoli 2.000 lietuvių karo pabėgėlių, kurie čia pradėjo atsirasti tik šių metų pradžioje. Lietuviai gyvena trijose stovyklose ir privačiai. Pirmiausia įsikūrė „Lituanica", Alexanderstraße 320, paskum „Unterm-Berg", Donnerschweestraße, ir dabar dar kuriasi mišri stovykla Umstädte, buvusioje rusų stovykloje.

Oldenburgo lietuvių vadovaujamieji organai yra antrojoje stovykloje. Ten nuo rugsėjo 10 d. veikia lietuvių gimnazija. Ten ir LS apygardos valdyba su p. Gorausku priešakyje. LR Kryžiaus apygardos valdybai vadovauja lituanikietis dr. Radauskas.

Meninis veikimas prasidėjo „Lituanicos" stovykloje su jos įsikūrimu birželio mėnesyje ir viešai gražiai pasireiškė per stovyklos atidarymą liepos 8 d., kada buvo daug svečių anglų, latvių, estų ir kitų. Taip pat ir rugsėjo 8 d. minėjime gražiai pasirodė abiejų stovyklų chorai, vadovaujami Šturmaičio ir Linevičiaus, tautinių šokių šokėjų grupės, vedamos Karnienės ir Kaunaitės. Greta to gana aktyvūs yra sportininkai, jau laimėję ne vienas futbolo ir krepšinio rungtynes su latviais, estais ir anglais.

Paskutiniuoju metu mus aplanko dažnai ar svečiai iš kitų zonų. Jie čia maloniai sutinkami, ypač kai atvažiuoja su žiniomis ir informacine literatūra.

Informacija vietoje daroma per sieninius laikraščius ir per pranešimus. Lituanikiečių sieninį laikraštį „Be Tėvynės" redaguoja Karnėnas, o unterbergiečių „Mūsų Dienas" — Ilmonis.

Lübeckiečių menininkų grupė mus aplankė su aukšto meninio lygio koncertais. Koncertavo Kalvaitytė, Motiekaitienė, Kovelis ir prof. Jakubėnas. Jaučiamas trūkumas ir gyvas reikalas, kad Oldenburge apsigyventų nuolatos bent keletas mūsų pirmaeilių menininkų, kurių kitur, atrodo, esama pertekliaus. E. K.

Prie pat Danijos sienos

Flensburgas. Tolimoje Vokietijos šiaurėje, prie pat Danijos sienos, Flensburgo mieste ir apylinkėje gyvena apie 800 lietuvių. Prijungus mūsų tautiečių šeimą, gyvenančią Husumo, Heidės, Friedrichstadto, Schleswigo, Rendsburgo ir Eckernfördės miestuose bei apskrityse, žodžiu, paėmus teritoriją nuo Danijos sienos iki Kylio kanalo, čia gyvenančių lietuvių skaičius siektų 2.000. Tiesa, kaip ir visur, taip ir čia lietuvių skaičius, nors ir nežymiai, bet keičiasi: vieni išvyksta giminių ieškoti, kiti pas savuosius apsigyventi, nors, aišku, atvyksta ir naujų lietuviško kraujo žmonių.

Vieni iš pirmųjų po karo šiame kampe lietuviai susiorganizavo Flensburge. Gegužės 19 d. Flensburge įvyko šiame mieste ir apylinkėje gyvenančių lietuvių susirinkimas. Jame buvo išrinktas Lietuvių Komitetas ir Lietuvos Raudonasis Kryžius. Komitetas kartu su Raudonuoju Kryžiumi tuojau pradėjo konkretų darbą. Lietuvių Komitetas Flensburge nuo pat savo įsisteigimo pirmųjų dienų išdavinėja anglų ir lietuvių kalboje asmens liudijimus. Jie duodami tiems asmenims, kurie įrodo, kad yra lietuviai. Komitetui persiorganizavus į Lietuvių Sąjungos skyrių, šie liudijimai duodami tik Sąjungos nariams.

Truputį sunormalėjus gyvenimui, Flensburgo lietuviai pradėjo rūpintis ir kultūriniu veikimu. Vietos komiteto ir veiklesnių lietuvių pastangomis suorganizuoti du mūsų valstybinės operos solistų koncertai, kuriuose dalyvavo solistės A. Kalvaitytė, Iz. Blauzdžiūnaitė — Motekaitienė, Gr. Matulaitytė, J. Vencevičaitė; solistai J. Butėnas, A. Kutkus, P. Kovelis, pianistas prof. Vl. Jakubėnas, akomponiatorius St. Gailevičius, dramos aktoriai T. Daubaraitė, K. Gandrimas ir kt. Be to, jau kuris laikas, kaip lietuvių bendrabutyje, kuriame gyvena apie 400 žmonių, kasdien vyksta įvairios paskaitos, kurias skaito čia gyveną mokytojai, visuomeninkai ir šiaip įvairių profesijų žmonės. Paskaitas noriai lanko nemažas būrelis bendrabučio gyventojų bei Flensburgo mieste privačiai gyvenančių lietuvių. Kiekvieną šeštadienį lietuvių bendrabutyje organizuojamas meninės programos, kurias išpildo vietos veiklesnis jaunimas. Čia parodomi mūsų tautiniai šokiai, mažieji ir suaugusieji padeklamuoja, gabesnieji pasirodo ir su savo kūryba, scenos meną mėgstantieji suvaidina, retkarčiais ir kupletistas pragiedrina pramogų lankytojų veidus, įterpiama ir solo, duetų, kvartetų, okterų. Žodžiu, kiekvieną šeštadienį pasirodoma vis su nauja programa, stipresne ar silpnesne.

Lietuvių bendrabuty kuris laikas vyksta šoferių kursai, anglų kalbos kursai, veikia pradžios mokykla, ruošiama įsteigti mokytojų seminarija. Viena didžiausių kultūrinio darbo spragų Flensbrge — tai neturėjimas dirigento, kurio trūkumas labai ir labai atsiliepia į čionykščių lietuvių kultūrinį veikimą.

Prie bendrabučio gana gyvai veikia ir sportininkai, iš kurių veikliausiai reiškiasi šachmatininkai ir futbolininkai. Sportuojama ir kitose šakose. Rengiamos tarpusavio ir su kitų tautybių sportininkais (daugiausia su latviais ir estais, rečiau su lenkais) įvairios rungtynės. Entuziazmo sportininkams nestinga, stengiamasi nugalėti visus trūkumus (nėra uniformų, batų, trūksta sporto įrankių) ir sparčiu tempu tobulintis.

Flensburgo Lietuvių Komitetui ir Lietuvos Raudonajam Kryžiui nuo pat jų įsisteigimo vadovauja dr. Vl. Kaupas. Jis šios lietuvių kolonijos labui visą laiką dirba nuoširdžiai atsidėjęs.

Lietuvių bendrabuty ypačiai su dideliu pasiaukojimu dirba kultūrinį darbą mokytojas Balėnas, kuris vadovauja ir pradžios mokyklai. Jis rūpinasi paskaitų ruošimu bei kitomis kultūrinėmis pramogomis.

Tautiniams šokiams vadovauja p. Breichmanienė. Bendrabučio vedėju yra rašytojas St. Laucevičius. Dvasiniais čia gyvenančių lietuvių reikalais rūpinasi kun. Klimas.

Maisto ir kitais atžvilgiais Flensburgo lietuviai yra panašioje padėtyje, kaip ir visi mūsų tautiečiai, gyvenantieji anglų zonoje. Savu laiku maistas buvo labai geras, po to buvo žymiai sublogėjęs, dabar sunormalėjo ir maždaug vienodas — 2.000 kalorijų per dieną. Privačiai gyvenantiejі iki šiol šalia vokiškų maisto kortelių gauna papildomas. Lietuvių bendrabutis yra įsikūręs miesto centre vienoje pradžios mokykloje. Čia gyvena mūsų tautiečiai gana susispaudę, nėra tinkamos virtuvės, prausyklų, skalbyklos, ir kitų patogumų. Gyvenama viltimi, kad gal iškels į geresnes, tinkamesnes ir bendruomeniniam gyvenimui pritaikintas patalpas, kas iš anglų pusės yra senokai pažadėta. Pakutiniuoju metu prie normalaus maisto bedrabučio gyventojai laikas nuo laiko papildomai gauna Raudonojo Kryžiaus dovanas — individualius pakietėlius.

Ateičiai Flensburgo lietuvių kolonija kultūrinėje srytyje taip pat turi gražių užsimojimų. Greitu laiku norima išleisti šapirografuotą periodinį laikraštėlį, o suradus chorvedį, suorganizuoti chorą ir pan. Tarpusavy čia lietuviai sugyvena gana gražiai. — ku —

Aloyzas Baronas

Ruduo

Ateis pavasaris, o tau bus liūdna baisiai,
Ateis ruduo, o tau liūdniau dar bus.
Ir taip per ruduenius ir pavasarius išeisim
Ir giliam sielvarte pasieksime namus.

Pareisime namo, pravirs žali varteliai
Ir prie pat slenksčio gal sustosim dar,
Čia uosiai oš, čia links žali berželiai,
Alyvos mėlynos čia žiedus mums pabers.

Tikrai namai, tikrai čia viskas mūsų,
O tu drebi praverdamas duris.
Čia žvaigždės švies aukštam skliaute iglusę
Ir naktimis į mūsų žemę kris.

Į gerą tėviškę nušvitę parsiūbuosim,
Ji mus, kaip vieną, mus priglaus, paguos,
Ir bus vistiek, ko graudžiai šlama uosiai
Ir bus vistiek gegužis ar ruduo.

Britų zonos pakraštyje

Lübeckas. Lübecko mieste ir srityje gyvena apie 3.500 lietuvių. Lübecke yra susiorganizavęs Lietuvių Komitetas, Raudonojo Kryžiaus Komitetas ir Skautų Tuntas. Komiteto pirmininku yra rašytojas-poetas Faustas Kirša, Raudonojo Kryžiaus Komiteto pirmininku — dr. Konstantinas Vyšniauskas Skautų Tuntui vadovauja dipl. mok. Vl. Pauža.

Prie lietuvių komiteto veikia kultūros reikalų sekcija, kuriai vadovauja mok. D. Mikulėnas. Sekcija varo platų kultūros barą; organizuoja paskaitas, minėjimus, įvairius kultūrinius pobūvius. Visose stovyklose plačiai paminėta rugsėjo 8-toji, Tautos Šventė. Sekcija yra numačiusi įsteigti Liaudies Universitetą. Prie sekcijos veikia choras ir tautinių šokių ansamblis. Chorą diriguoja muz. V. Gutauskas. Choras turi ir bažnytinį repertuarą ir sekmadieniais gieda lietuvių pamaldose vietos katalikų bažnyčioje. Ansamblis jau yra padaręs iškylą į Haffkrugą, kur buvo šiltai priimtas. Dainos ir šokių ansambliui vadovauja muz. J. Krutulis. Vyksta taip pat vietinio pobūdžio vaidinimai.

Sporto vadu yra kap. Br. Keturakis. Ypatingai yra pasižymėję Lübecko futbolininkai, kurie pirmauja visose tarptautinėse rungtynėse, ir krepšininkai. Numatoma plačiau kultyvuoti ir kitas sporto šakas.

Komitetas yra numatęs leisti biuletenių ir yra gavęs leidimą leisti spausdintą laikraštį.

Lübecke veikia Lietuvių Gimnazija su visomis aštuoniomis kląšėmis, su humanitariniu ir komerciniu skyriais. Gimnazijos direktorius — klaipėdietis p. Martynas Gelžinis. Gimnazijoje yra per du šimtus mokinių ir 11 mokytojų. Mokytojai dirba dideliu pasiaukinimu. Mokomojo personalo, betgi, yra didelis trūkumas, nes darbo sąlygos, žinoma, nėra vyliojančios. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Gimnazija ir bendrabutis yra įsikūrę Meesen kareivinių atskirame bloke. Bendrabučio tvarka — patvyzdinga. Patalpas sumaniai tvarko buv. Apygardos Teismo teisėjas p. Krygeris.

Daugumoje Lübecko lietuviai gyvena keturiose stovyklose. Stovyklų tvarka gera. Maistas stovyklose šiuo metu geras. Trijuose bendrabučiuose veikia pradžios mokyklos. Sanitarinis tinklas išplėtotas pakankamai plačiai. Visose stovyklose yra gydytojai ir veikia ambulatorijos. Sanitarinės sąlygos geros.

Kūrybinės sąlygos

Kai kam, gal būt, atrodo, kad kūrėjas yra toks genialus sutvėrimas, kuris gali dirbti bet kokiose sąlygose. Kai kas ir tvirtina (pav. G. Papini), kad rašytojui po užpakaliu nereikalinga minkšta pogalvaitė, jog gimtų genialūs kūriniai. Yra skelbiančių, kad tik vargas, skurdas, ištrėmimas, tragiška buitis įkvepia gražiausias idėjas ir genialiausius kūrinius. Tačiau kūrėjas, kas jis bebūtų: rašytojas, dailininkas, muzikas, mokslininkas, yra žmogus, ir jis, kaip ir kitų profesijų žmonės, yra reikalingas tam tikrų darbo sąlygų. Yra net atvirščiai skelbiančių, kad kūryba teišauga tik gerose, vešliose materialinėse sąlygose, girdi, renesansą pagimdė turtingi mecenatai, prancūzų menas gimė turčių salionuose. Kaip ten bebūtų, viena aišku, kad genialiausiam kūrėjui yra reikalingos bent minimalinės sąlygos sukurti vienokiam ar kitokiam kūriniui.

Kokios yra dabartinės mūsų kūrėjų sąlygos? Kūrėjas atsidūręs svetur, jaučiasi benamis, jis kenčia ne tik dėl savęs, jis, kaip Adomas Mickevičius, kenčia už milijonus tokių pat benamių. Jis ilgisi milijonų jausmais tėvynės. Ji siaubina nežinoma ateitis. Jis gyvena begaliniu tikėjimu į ateitį, bet jo tikėjimą palaužia grubi šių dienų realybė. Bvykstanti tautų naikinimo ekzekucija ji priverčia susimąstyti, ar išliks gyva tauta, kuriai jis savo kūrybą skiria. Tačiau, nepaisant sunkių moralinių sąlygų, tikras kūrėjas nenustoja vilties, tikėjimo, jis dar giliau paima tragišką buitį ir dar stipriau kuria nemirštamus kūrinius. Juk Ad. Mickevičiaus geriausi kūriniai ištrėmime, kalėjimuose, mūsų tautos tragedijoje dėl nežinomos ateities. Stiprieji meno ar literatūros šedevrai buvo sukurti sunkiose priespaudos ar ano Didžioji karo sąlygose. Vaižgantas savo „Pragiedrulius" rašė Stockholme, būdamas toli nuo savo tėvynės, išpranašaudamas tautai pragiedrulius. K. Būga parsivežė iš emigracijos kelias dėžes lietuvių žodyno medžiagos. Sunkiausios moralinės sąlygos nepalaužė ir nepalaus kūrėjo, jei jis šventai tikės į savo tautos ateitį ir kūrybinę misiją.

Blogiau yra dėl materialinių sąlygų. Jei kūrėjas gyvena stovykloje, kur vienam kambary yra susikimšusios kelios šeimos su vaikais, jis negali kurti. Nacių laikais svetimtaučiu kūrėjas buvo nuvertintas iki paprasto darbininko. Jis tebuvo naudingas kaip vergas, kaip fizinė darbo jėga. Šiandien kūrėjui yra grąžinta kūrybinė teisė ir laisvė. Tačiau kai kurie stovyklų vadovai nesupranta, kad kūrėjui nepakanka tik duonos ir oro, jam reikalingos palankios darbo sąlygos. Juk romanistas neparašys romano, jei kambary klyks vaikai, aplink susėdę vyrai loš preferansą ar kelios kūmutės plepėsis apie sukneles. Pianistas taip pat negalės skambinti, jei jis bus varomas į mišką malkų kirsti. O yra žmonių, kurie nesupranta ir mano, kad muzikas gali ir turi atlikti visas fizines prievoles, nežiūrint, kad jis paskui bus nekūrybingas. Kūrybiniems žmonėms stovyklose turėtų būti sudarytos bent minimalinės sąlygos: atskiri kambariai, darbo priemonės, muzikams, choramas repeticijų patalpos, kad jie galėtų be rūpesčio kurti. Kai kur teko matyti, kaip sunkiai dirba mūs kultūininkai. Jie neturi repeticijoms vietos. Jie gyvena po keliolika vienam kambary. Jie neatleidžiami nuo fizinio darbo prievolių. Jie neturi gragyvenimo šaltinių. Jie moraliai kitų visai neįvertinami. Pasiaukojimas yra puikus dalykas, bet negalima iš kultūininko reikalauti, kad jis nukotų nc tik savo, bet ir savo vaikų sveikatą ir girdėtų dar „kvailio" komplimentus. Jei mūsų kūrėjai nebus moraliai ir materialiai vertinami bei aprūpinami, jie nustos kūrybinės dvasios ir nyks, kaip medžiotojo pašautas vieversys.

Mūsų kūrėjų šventa pareiga — bet kokiose moralinėse ir materialinėse sąlygose nenustoti dvasios ir kurti kurti, kurti. O mūsų visuomenės uždavinys sudaryti tokias kūrybines sąlygas, kad kūrėjas nesijaustų nuskriaustas, apleistas, nereikalingas. Nedaug kūrėjas tenori iš visuomenės: minimalių darbo sąlygų, suprarimo įvertinimo ir širdies. Žinokime: turtai žūsta, o menas, kūryba lieka amžina. Todėl, kaip didžiausią turtą, kūrybą ir jos produktorių kūrėją vertinkime ir branginkime, sudarydami jam palankias moralines ir materialines sąlygas. Stp. Vykintas.

Lübecke veikia lietuvių svetainė, kurioje maitinasi apie 500 privačiai gyvenančių lietuvių. Svetainės vedėju yra Petniūnas.

Apie 20 km. nuo Lübecko veikia vaikų kolonija, kurioje stovyklauja apie 30 lietuvių vaikų.

Jaunas skautų Tuntas rodo itin didelį gyvumą. Lietuviai skautai savo organizuotumu ir veiklumu yra jau pralenkę kitų tautų seniau susiorganizavusius skautus. Lübecko skautai Arnimsruh miške rugsėjo 4—7 d. d. buvo įsirengę stovyklą ir sukūrę tradicinį laužą, į kurį buvo pakviesti ir kitų tautų skautai. Ypatingai gražiai mūsų skautai pasirodė tarptautiniame skautų laužе Lübecke, kuriame, be lietuvių, dalyvavo dar lenkų, latvių ir estų skautai. Laužą aplankė aukšti vietinės anglų administracijos pareigūnai, parodę gyvą susidomėjimą mūsų šokėjomis ir jas nufotografuodami.

Lübecko skautų globėju yra Komiteto p-kas F. Kirša. A. Ž.

Montgomery vardo stovykla

Šiame dideliame mūrinių, žiemai paruoštų barakėlių bloke, esančiame miestelio Dörverden rlbose, dešimties kilometrų nuolatoje nuo Verden apskr. miesto, rugsėjo mėn. 4 d. įsikūrė visa buvusi Hassendorfo/Rotenburgo apskr./stovykla. Naujose sąlygose apsigyvenus, lietuvių skaičius iš 600 pašoko net ligi 900, nes į šią stovyklą priimta dar ir šiose apylinkėse gyvenančių lietuvių. Ši stovykla, patalpų ir jų pritaikymo atžvilgiu skaitoma geriausia visoje anglų Vokietijos srityje ir pavadinta Montgomery vardu. Be lietuvių, kurie čia šiuo metu sudaro ¾ viso stovyklos gyventojų skaičiaus, čia yra nežymus skaičius estų, be pilietybės žmonių ir didesnis skaičius latvių. Ateityje norima ši stovykla padaryti tautine lietuvių stovykla, kitų tautų gyventojus iškeliant į jų didesnius susibūrimo centrus. Tada, žinoma, stovykloje patiems lietuviams tvarkytis būtų labai patogu, nes šiuo metu vis reikia skaitytis su kad ir negausiais mūsų kaimynais, kurių pretenzijos ne visais atvėjais esti pagrįstos.

Stovyklos administracija vykdoma demokratiškais pagrindais. Komendantas pradžioje stovyklos direktoriumi buvo paskyręs buvusį Hassendorfo stovyklos direktorių, lietuvį, dėja, kuris nebuvo priimtinas, kaip nesiskaitęs su lietuvių tautiniais reikalais. Visų gyventojų džiaugsmui, stovyklos komendantas sutiko pravesti visos stovyklos gyventojų rinkimus, ir stovyklos direktoriumi išrinktas Lietuvių Sąjungos Rotenburgo skyriaus Valdybos pirmininkas Felicijus Prekeris. Administruoti padeda tam reikalui sudarytas personalas. Stovyklos reikalus aptaria stovyklos gyventojų tautiniai komitetai, švietimo, meno, tvarkos, gerbūvio, sveikatos ir įvairius kitus reikalus tvarko specialios visų tautybių atstovaujamos komisijos, kur penkiais atvėjais pirmininkauja lietuviai, o tik trimis kiti. Be to, ir tose komisijose iš šešių vietų tris užima lietuviai.

Visas lietuvių švietimo ir kultūrinis gyvenimas koncentruojasi ir dirbamas, Lietuvių Sąjungos skyriui vadovaujant. Į naujas patalpas lietuviai atvyko su savo kultūriniais vienetais: pr. mokykla, gimnazija (jau 8 kl.), choru, tautiniais šokiais, literatūros, vaidybos, sporto ir kitais būreliais. Šie nenutraukė savo veiklos ir naujoje vietoje. Čia tik įvyko kai kurie organizaciniai persitvarkymai, kai kuriems šių grupių vadovams išvykus geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų ieškoti. S. N.

Pabaltijo tautų stovykloje

Lehrte (b. Hannover). Churchill vardo stovykloje yra apie 500 lietuvių, 400 latvių ir 30 estų. Stovyklos viršininkas lietuvis J. Švėgžda. Lietuvių komitetą sudaro kun. J. Kuzmickis — pirm., plk. P. Kaunas — vicep., J. Ryckis — sekr., E. Bortkevičius — kult. reikalų vedėjas ir iždininkas, J. Švėgžda — narys.

Kultūrinis stovyklos gyvenimas kasdien įvairėja. Jau veikia vaikų darželis, pradž. mokykla, buhalterijos ir anglų k. kursai. Projektuojama steigti progimnaziją ir šoferių kursus. Kasdien leidžiamas didelis sieninis laikraštis „Naujienos" ir vaikams „Vieversėlis". Tuojau spaustuvėje bus spausdinams dvisavaitinis kultūros žurnalas. Veikia skautai, choras, krepšininkai, tinkliininkai, tautinių šokių grupė. Yra koplyčia.

Neseniai stovyklą vizitavo trys anglų generolai. Jie gerėjosi lietuvaičių tautiniais šokiais, rūbais ir choro dainomis. Žadėjo ir toliau stovyklą remti, gerinant žmonių būklę.

Spalių 14 d. paminėta vienerių metų išeivystės sukaktis. Iškilmingame posėdyje svečiu anglų komendantas, latviai, estai, priimta rezoliucija, A. Latvėnas skaitė paskaitą.

Spalių 20 d. vaikai suvaidino J. Kuzmickio naujai parašytą sc. vaizdelį „Leiskit į tėvynę", pasakė eilėraščių.

Stovykloje maistas geras, gyvenimo sąlygos pakenčiamos. Gaunami Raud. Kryžiaus siuntiniėliai. Su latviais ir estais sugyvenama.

Priimtas pasaulinės pagalbos fondas

Vašingtonas, lapkričio mėn. 1 d. (ANS). JA Valstybių parlamentas vakar patvirtino 550 milijonų fondą UNRRai.

Pranešama, kad nuo 1946 m. gruodžio mėn. 31 d. nebebus teikiama nė vienam kraštui pagalba, išskyrus Kiniją. Šiai pagalba bus teikiama tik iki 1947 m. kovo mėn. 31 dienos.

Nuo 1945 m. gruodžio mėn. 21 d. nė vienam kraštui nebus duodama pinigų, nebent UNRRai tas kraštas suteiktų visas reikiamas žinias apie prekybą, eksportą ir t. t.

Iki lapkričio mėn. iš Europos grąžinta Amerikos karių jau 1.801.620. Oro keliu buvo grąžinta 155.100, o visi kiti vandeniu.

Iš Londono pranešama, kad Rumunijoje vykdoma žemės reforma. Rumunijos Centr. Žemės Reformos Komisijos per Bukarešto radiją pranešimu, 700.000 rumunų kaimiečių jau esą gavę žemės.

—○—

Nacių pagrobti meno dalykai vertinami 2 milijardais dolerių.

Šis tas mūsų skautams

Ko siekia skautybė?

Skautybė, gimusi Anglijoje, per maždaug 40 metų labai išplito visame pasaulyje. Didžiausioji skautų organizacija yra Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Visi Vakarų kultūros ir demokratinių santvarkų kraštai didžiai vertina skautybę. Tik nacionalsocialistinėje Vokietijoje ir kituose Europos diktatūriniuose kraštuose skautų sąjūdis buvo uždraustas.

Po kelerių metų pertraukos mūsų jaunimas vėl turi progą burtis į skautišką broliją. Amerikiečių administracija mūsų skautų sąjūdžiu domisi, jį remia ir laukia, kad mūsų jaunimas ypač gausiai naudosis skautybės metodu įeiti į didžiųjų tautų jaunuomenės bendruomenę.

Skautybė siekia auklėti jaunimą, savo metodais ypač, kaip jos įkūrėjas apibrėžia, stengiasi lavinti:

a) **būdą ir inteligenciją** žaidimais, pratimais, darbais, egzaminais ir pakėlimais;

b) **nagingumą ir rankų darbus** specialybių egzaminais ir ženklais už pasiektus rezultatus;

c) **higienos pajautimą ir sveikatos reikalus** žaidimais ir specialia mankšta ir

d) **tarnavimą kitiems ir draugiškumą** kas dieną atliekamais gerais darbeliais ir organizuota vieša pagalba ir t. t.

Skautų šūkis

Skautų šūkis yra: Dievui, Tėvynei ir Artimui. Šie trys trumpi žodžiai turi nepaprastai gilią prasmę ir išreiškia visą skautų ideologijos pagrindą.

Skautas tiki Dievą ir atlieka visas pareigas, kurias jam uždeda jo tikyba. Jis garbina Dievą, myli visa širdimi ir žino, kad keliai, kuriais Jis veda, yra geriausi. Skautas visada dėkoja Dievui už visas malones.

Skauto meilė tėvynei reiškiasi jo darbais, įsikeliančiais jo krašto vardą, parodančiais jo tautos garbę. Mes savo tautos amžiuje esame kaip žiedas ilgoje grandinėje. Tautos dvasios turtai iš kartų peduodami kartoms, kad jie gyvi bylotų apie tautą. Turėdami labai daug progų pasirodyti kitų tautų žmonėms, lietuviai skautai jau vien tuo gali labai daug gera padaryti savo tautai, gerai atstovaudami ją.

Skautas myli artimą; o jo artimas yra kiekvienas žmogus be tautybės, rasės, tikybos, luomų ir k. skirtumų. Tačiau skautas nepasiduoda blogai įtakai, nesmerkia kitų, bet stengiasi pats gerai elgtis ir kitą paveikti į gerą. Jis gailestingas, atlieka gerus darbus ir visoje aplinkybėse pirma galvoja apie kitus, o tik paskui apie save.

Skauto įstatai

Skautas turi įstatus, kurie nurodo, kaip jis turi elgtis, kaip turi gyventi ir ko siekti. Tai pačios pagrindinės ir pačios svarbiausios jo skautiško gyvenimo taisyklės. Didžiausia garbė savo gyvenimą taip derinti, kad jis vyktų pagal įstatus.

Štai jie:

1. Skautas tiesus ir laikosi savo žodžio.
2. Skautas ištikimas Dievui ir tėvynei.
3. Skautas naudingas ir padeda artimiesiems.
4. Skautas draugas savo artimui ir brolis kitam skautui.
5. Skautas mandagus ir riteriškas. (Skauté mandagi ir kukli).
6. Skautas gamtos draugas.
7. Skautas paklusnus savo tėvams ir vyresnybei.
8. Skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties.
9. Skautas taupus.
10. Skautas blaivus ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksmuose.

Įsakymai

Pagrindines skauto elgesio ir gyvenimo taisykles — įstatus papildo dar **įsakymai**, sudaryti pagal visų amžių riterių įstatų dvasią. Reikia pabrėžti, kad šie įsakymai yra tik skauto, bet ne skautės, įsakymai.

Įsakymai gražiai ir vaizdžiai įškelia skauto įstatų prasmę, ją įpavidalindami į gražiai skambančias ir skautui privalomas taisyklių formas.

Skautas įsakymų turi taip pat dešimt:

1. Nelauk iš kitų nieko, bet visa duok pats, ką gali.
2. Gyvenk tėvynei ir žmonijai ir būk gamtos ir gyvulių draugas.
3. Būk riteris, neturinguų ir silpnųjų gynėjas ir tiesaus kelio sekėjas.
4. Stiprink savo kūną ir dvasią ir šviesk protą.
5. Tebūnie tavo valia kaip templė tampriai įtempta.
6. Sek skautų Patroną Šv. Jurgį: naikink pikta pasaulyje, o pirmiausia pačiam savyje.
7. Tebūnie tavo pirmoji mintis apie kitus, o tik antroji apie save.
8. Auk į viršų, kaip galingas ąžuolas, bet nesilenk žemyn, kaip verkšlenąs gluosnis.
9. Būk rytoj geresnis, negu šiandien esi ir negu vakar buvai.
10. Turėk Dievą širdyje ir atmink savo šūkį Budėk!

Skautų skiltis

Svarbiausias skautų lavinimasis ir tikrasis skautavimas vyksta per skautų skiltis.

Pagrindinis organizacijos vienetas, tačiau, yra draugovė su maždaug 12—24 berniukais, bet visi berniukai po 5—8, ar išimtinai ir po daugiau, susilieję į organiškus vienetus — **skiltis**. Draugovės darbas vyksta skiltimis. Skiltimis veikiama, skiltimis dirdama, skiltimis iškyliaujama, skiltimis žaidžiama ir skiltimis rungiamasi.

Skilčių sistema yra esminė skautybės apraiška. Kur nėra įgyvendinta skilčių sistema, kur nėra veikiama skiltimis, ten nėra tikros skautybės ir ten skautai tėra tik „skautai" iš vardo.

Skilčiai vadovauja skiltininkas, drauginin̄ko paskirtas arba, kartais ir patiems skautams išsirinkus, drauginin̄ko patvirtintas. Skiltininkas vienas iš tų pačių skautų, bet sumanesnis, pavyzdingesnis skautas, mokąs ne tik pats gerai skautiškai elgtis, bet sugebąs ir kitus savo skilties draugus patraukti skautiškai gyventi. Jis vadovauja berniukams ir atsako už „skilties dvasią".

Skilties dvasia — tai pats svarbiausias dalykas skiltyje! Ji rodo, ar skiltis yra tikra skautų skiltis, ar berniukai yra tikri skautai. Ji vaizdžiai išduoda, kokią pažangą berniukai daro skautybėje, kaip jie laikosi, kaip žaidžia, kaip elgiasi laimėję ir kaip pralaimėję...

Kiekvienas skilties berniukas veikia skilties dvasią. Kiekvienas jų gali daug padaryti, kad skilties dvasia būtų tikra skautybės dvasia.

Vienos skilties berniukai yra ne tik bičiuliai, bet ir tikri broliai skautai visose aplinkybėse.

Skiltyje berniukai pasiskirsto pareigomis: vienas yra skiltininko pavaduotojas — paskiltininkis, kitas — skilties iršrtvos (buklo) viršininkas, kitas vėl — žaidimų vadovas (tvarko žaidimų medžiagą) ir t. t.

Ant. Saulaitis.

Gražus mūsų šachmatininkų laimėjimas

— Š. m. lapkričio antroje pusėje latviai užsimojo suruošti Blomberge (Lippė) Pabaltijo tautų šachmatininkų turnyrą. Į turnyrą buvo pakviesti visi geriausieji latvių, estų ir lietuvių šachmatininkai, dabar gyveną Vokietijoje. Tuo būdu į Blombergą išvyko dillingiečiai Arlauskas su Tautvaišu. Atvykę į vietą, sustojome pas žinomą mūsų meisterių klasės šachmatininką K. Škėmą. Blomberge jau radome suvažiavusius visą eilę senų pažįstamų. Štai L. Endzelinis, nuo 1933 m. atstovavęs Latvijai visose pasaulinėse olimpijadose. Tai neabejotinai pajėgiausias iš visų išlikusių latvių šachmatininkų. Toliau rygietis Kruminš — senas šachmatų vilkas, Darzenieks (užėmęs II-v. 1942 m. gambitiniam Rygos turnyre) ir Jurševskis su Lidaciu — Rygos šachmatinio prieauglio atstovai. Su estų meisteriais susisiekti rengėjamas nepavyko. Tuo būdu turnyre gavosi lyg ir dvikova tarp 5 latvių ir 3 lietuvių. Lošimai pravedami 2jų ratų sistema (kiekvienas su kiekvienu po 2 partijas), o tai suteikė šioms rungtynėms mač-turnyro pobūdį. Lapkričio 10 d. vietos anglų komendantas atidarė turnyrą. Ištraukėme burtus-kovos prasidėjo. Jau pirmieji susitikimai parodė, kad kova bus sunki. Po 4-ių ratų, nelaimingai startavę, Tautvaišas su 1 tašku ir Škėma su ½ t. atsidūrė paskutinėse vietose. Puikiai laikėsi tik Arlauskas su 4 laimėjimais. — 5-me rate Endzelinis Arlauską prisivijo, ji gražiai įveikęs. Bet Arlauskas nenupuolė dvasia, laimėjo dvi eilėmis ir vėl išsiplėšė pirmyn, baigdamas I-ąją turnyro pusę su 6 taškais. Ji sekė Endzelinis su 5½ t., į III-čią vietą, kiek nelauktas, išlindo Tautvaišas su 4 taškais.

II-je turnyro pusėje Arlauskas tęsia savo pergalių seriją. Tautvaišas įveikęs prisiveja ęndzelinį, po to pralenkia ji ir, stipriai finišuodamas, artėja prie Arlausko. Po truputį atkunta ir Škėma. Lemtingas paskutinysis ratas pracina įtemptoje nuotaikoje. Arlauskas, nenorėdamas rizikuoti, aštrioje padėtyje pasiūlo lygiąsias Kruminiui. To jam užtenka: jis pirmasis su 10½ t. iš 14 galimų taškų. Tautvaišas sukerta Darzenieką ir ima II-rą vietą su 10 t. III-je vietoje lieka Endzelinis su 9 t. Škėma užtikrintai laimi prieš Lidacį ir iškopia į IV-tą v. su 7 t. Toliau Kruminš 6½, Darzenieks ir Jurševskis po 5 t. ir Lidacis su 3 taškais.

Lapkričio 20 d. iškilmingas turnyro uždarymas. Anglų komendantas įteikė nugalėtojams gražius diplomus. Latvių komiteto pirmininkas išdalino dovanas. Uždarydamas turnyrą, anglų komendantas pabrėžia efektingą lietuvių pergalę.

Mes dar liekame porai dienų svečiuose pas vietos lietuvius šachmatininkus. Duodame po simultaną vienodai sausa pasekme — po 10:0. Įdomu paminėti, kad judrūs vietos lietuviai yra sulošę su Detmoldo anglų įgulos šachmatininkų komanda visą eilę sėkmingų mačų, apie kuriuos gražiai ir plačiai atsiliepė anglų laikraščiai. Išvykstant muma suruošia jaukų atsisveikinimo pobūvį. Grįžtame kupini maloniausių įspūdžių. O svarbiausia: mūsų senieji šachmatų varžovai latviai šį kartą neatsilaikė!

P. Tautvaišas.

Varžykimės!

Uždavinys Nr. 12

1, 7, 8, 9, 10, 2	— Azijos valstybė;
2, 5, 1, 4, 6	— vandens paukštis;
3, 7, 11, 12, 6	— veido dalis;
4, 8, 13, 5, 2	— moters vardas;
5, 2, 9, 1, 4, 6	— paros dalis;
2, 9, 3, 2, 6	— invalidas;
6, 4, 14, 2, 15, 8, 2, 6	— metalas

Pakeitę skaitmenis raidėmis, gausite 7 žodžius, kurių pirmąsias raides skaitydami iš viršaus į apačią, gausite vienos Europos valstybės sostinės pavadinimą.

Uždavinių atsakymai.

Uždavinys Nr. 6: Lėkė 36 žąsys.

Uždavinys Nr. 7: Šeimininkas atnešė 81 kiaušinį.

Uždavinys Nr. 8: 1) Aguona, 2) Molėtai, 3) Ekėčios, 4) Rapolas, 5) Italija, 6) Kakao, 7) Avidė. AMERIKA.

Uždavinys Nr. 9: 1) Vilkas, 2) Anūkas, 3) Ilguva, 4) Čigonas, 5) Inkaras, 6) Ūkana, 7) Nugara, 8) Avinas, 9) Sliekas. VAIČŪNAS

—○—

Kodėl jūros vanduo sūrus?

Kodėl visada jūros vanduo sūrus, man, dar mažam esant, papasakojo mano senelis. Šis pasakojimas liko mano atmintyje, tad dabar čia papasakosiu mažiesiems skaitytojams.

Buvo vieną kartą jaunas jūrininkas, vardu Jonas. Tai buvo puikus ir linksmas draugijoje vyrukas. Kartą, kada jo laivas stovėjo uoste, Jonas gavo atostogų aplankyti savo gimtąjį kaimą. Buvo naktis. Ryžtingai keliavo Jonas per didelį tankų mišką, už kurio buvo ir jo gimtinė. Jau girdėjosi bažnytkaimio bokšto laikrodžio, kuris mušė tris ketvirčius dvyliktos valandos, dūžiai, kai jis staiga išgirdo pagalbos šaukiantį balsą. Mūsų jureivis nustebęs apsidairė aplink, bet nič nieko nepastebėjo.

— Kas reikalingas čia pagalbos? — šūktelėjo jis. Balsas vėl pasigirdo ir paprašė jį prisiartinti arčiau prie didelio ąžuolo, kuris, kaip koks galingas milžinas, stovėjo arti prie kelio, plačiai išskleidęs savo vaiduokliškas šakas. Jonas priėjo arčiau, bet, nors ir atidžiai apžvalgęs, nepastebėjo nė gyvos butybės. Užpykęs jau norėjo eiti sau toliau, bet išgirdo vėl balsą, lyg iš medžio vidaus skambantį:

— Jaunuoli, jei turi drąsos ir geros valios man pagelbėti, palauk čia, kol išmuš dvyliktą valandą. Su pirmuoju dūžiu ąžuolo liemenyje pastebėsi skylę, užkaltą mediniu pleištu. Pamatęs skubiai griebk už to pleišto ir nepaleisk tol, kol jo neištrauksi.

Pasakyta — padaryta. Bet, kad ir kaip Jonas stengėsi, niekaip negalėjo užburtojo pleišto ištraukti. Su paskutiniu laikrodžio mušimu pleištas beveik pats su didžiausiu triukšmu išlėkė. Iš tos skylės, lyg iš šautos patrankos vamzdžio, išsiveržė tirštas, baltas dūmų kamuolys. Vėliau jis dar labiau sutirštėjo, ir Jonas prieš save išvydo bestovinčią žilą, biaurią senę. Kurį laiką senė aštriu žvilgsniu žiūrėjo į nustebusį Joną, paskui prašneko:

— Tu esi drąsus vyrukas ir man daug pagelbėjai. Aš esu velnių viršininko senutė. Piktojo burtininko buvau čia septynius šimtus metų uždaryta. Šiuo savo drąsiu žygiu tu užsitarnavai atpildo, tad eik su manim.

Po šių žodžių ji apsupo Joną savo plataus apsiausto skvernu, ir jis pasijuto žaibo greitumu skrendąs oru. Prieš milžiniškai didelius vartus jie sustojo, senė ragana jam pasakė, kad tai esąs jėjimas į pragarą, o ji nuvesianti jį pas savo anūką. Šis parodysiąs jam visas pasaulio puikybes ir pasiūlysiąs ką nors užmokesnio, bet jis tegul prašąs tiktai kavos malūnėlio, kuris apdulkėjęs stovįs viename kampe. Vartai atsivėrė, — abu jėjo vidun.

Aš galėčiau jums papasakoti, kaip atrodo pragare, bet kadangi iš jūsų vienas ar kitas, kuris neatsisakysite blogų darbų šiame gyvenime, po mirties vistiek ten pateksite, tai tik pastebėsiu, kad Joną šaltas šiurpas nukrėtė, nors, iš tikrųjų, ten buvo nepaprastai didelis karštis. Velnias sėdėjo savo soste. Pamačius savo senutę, jo džiugsmui nebuvo galo. Velnias liko kalbėtis su senute, o Jonui įsakė aprodyti visas pasaulio puikybes, iš kurių jis turėjo pasirinkti sau dovaną. Bet mūsų jūreivis liko pastovus ir prašė dovanoti tik tą senąjį paprastutį kavos malūnėlį.

— Hm, — prabilo šėtoniškoji didenybė, — gali jį sau pasiimti, bet ką tu su juo darysi, nemokėdamas jo vartoti? Žinoma, jo padedamas tu galėtumei patenkinti visus savo troškimus. Palauk, aš tave pamokysiu, kaip jį vartoti, bet turi duoti pažadą, kad juo būsi visiškai patenkintas.

Jonas pagalvojo: jeigu jis galėsiąs patenkinti visus savo troškimus, kogi bebūti jam nepasitenkinusiu, tad ir davė pažadą. Dabar velnias parodė, kad jis, kai tiktai ko įsigėisiąs, turįs malūnėlį sukti tik į dešinę pusę ir sakyti:

— Malk, malūnėli, malk!

O kai norėsiąs jį sustabdyti, turįs malūnėlio rankeną pasukti į kairę pusę sakydamas:

— Sustok, malūnėli, sustok!

Staiga Jonas nustojo sąmonės. Jis atsibudo guląs po medžiu, ir visa tai jis būtų palaikęs sapnu, jei nebūtų rankose turėjęs malūnėlio. Jis tuojau išbandė šito malūnėlio galią ir patyrė, kad malūnėlis jam parūpino visa, ko tik jis panorėjo. Dabar jis nebėjo namo, bet, kaip didelis žmogus, traukė skersai ir išilgai per pasaulį. Nors dabar jam buvo pasiekiamos visos šios žemės gėrybės, bet jis vistiek nebuvo patenkintas. Pasirodo, jis buvo kaip tik savo pasitenkinimą praradęs. Panoro pabandyti savo laimę jūrose. Pasistatydino puikų laivą, pasisamdė reikalingą skaičių jureivių ir pradėjo keliauti iš vieno krašto į kitą.

Nors laivo įgula gyveno dideliame pertekliuje, bet negalėjo atsistebėti, kodėl niekad iš sausumos nepasiimama nei maisto nei vandens atsargos. Būdami ištikimi vyrai, mėgstą pasmaguriauti, jūrininkai nekvaršino sau galvos. Tik laivo vairininkas nesitvėrė smalsumu ir vis galvojo, kaip gali laivo savininkas parūpinti visa, kas reikalinga. Pagaliau jam pasiseke pasidaryti slaptą priėjimą prie kapitono Kajutės. Čia sienoje jis išgręžė skylę, pro kurią aiškiai matė, kaip Jonas darbavosi su savo kavos malūnėliu. Tada užvaldė vairininką toks didelis godumas, kad nedavė jam nei dieną nei naktį ramybės. Žūt-būt įsigeidė jis tą stebuklingąjį įtaisą įsigyti. Pagaliau prikalbino jis ir kitus jūrininkus sąmokslui. Vieną kartą jie visi užpuolė Joną, užmušė jį ir jo kūną išmetė į jūrą.

Dabar turėjo būti malūnėlis išmėgintas. Maistininkas pranesė, kad laive trūksta druskos, ir vairininkas griebėsi malūnėlį panaudoti taip, kaip ir Jonas darydavo. Dideliam visų nustebimui malūnėlis pradėjo malti druską, ir tuojau jos atsirado geroka krūva. Jau buvo jos gana ir norėjo malūnėlį sustabdyti, bet kaip tai padaroma, vairininkas nebuvo įsidėmėjęs. Visaip buvo bandoma, bet malūnėlis malė ir malė, o druska baigė jau užpildyti visą laivą. Kastuvais pradėjo ją mesti jūron, bet jos daugybė buvo neįveikiama. Sunkiomis širdimis pagaliau jie nutarė tą velnio malūnėlį išmesti jūron. Lengva tai buvo pagalvoti, bet sunku įvykdyti. Kad ir kaip jie stengėsi, nebegalėjo nė iš vietos malūnėlio padjudinti. Netrukus laivas persikrovė druska ir, neišsigelbėjus nė vienam vyrui, nuskendo kaip švinas jūros dugnan. Kartu su laivu nuskendo ir malūnėlis. Jis ir dabar tebeguli jūros dugne ir tebemala druską. Todėl ir jūros vanduo, nors ir daug gėlo vandens į ją įteka, visada būna sūrus.

Viskas trumpai

Lt. gen. John K. Cannon. JAValstybių orinių pajėgų Europoje Viršininkas pareiškė, kaip „Stars and Stripes" praneša iš Wiesbadeno, kad penkios oro tvirtovių (B-29) grupės bus atgabentos į Europą ir čia sudarys okupacinių oro pajėgų dalį.

Kada didieji karo laivai, kurie naikino Japoniją iš vakarinių Ramiojo vandenyno bazių, atvyks į Europą — nebuvo pareikšta.

—○—

Sovietų Sąjunga gauna 10 vokiečių pavandeninių laivų iš bendro 60 pavandeninių laivų skaičiaus.

—○—

JAValstybėse per apklausinėjimą dėl atominės bombos buvo pasisakyta taip: 53 % pasisakė, kad jie pasitiki Jungtinių Tautų Organizacija ir kad atominės bombos vartojimas būtų įstatymu uždraustas, bet kad neprasidėtų dar baisesnių ginklų gamyba. Kiti 47 % pareiškė pasitikėjimą tautos sugebėjimu gaminti geresnes bombas. Tokios žinios yra renkamos Tautinės opinijos tyrimo centro Denverio Universitetui.

—○—

Iš Berlyno pranešama, (Stars and Stripes), kad raudonosios armijos laikraštis „Tägliche Rundschau" cituoja Čekoslovakijos prezidento Edvardo Benešo pasakytus žodžiūs, jog jo kraštas "iki šiol orientuodavosi į vakarus", bet nuo dabar jis numatąs šviesias perspektyvas rytų tautose.

—○—

Danija gauna iš JAValstybių 400.000 tonų anglių. 200.000 tonų anglių būsią atsiųsta dar š. m. lapkričio — gruodžio mėnesiais.

MŪSŲ KELIAS

Dillingen a/D., Lietuvių Stovykla
Leidžia Redakcinis Kolektyvas:
Vyr. Redaktorius D. Penikas,
Redaktoriai — Al. Laikūnas ir Ant. Musteikis
ermitted by Military Government
Printed by Manz in Dillingen a./D.

Margajame pasaulyje

(Atkelta iš 1 pusl.)

Irano kariuomenei būtų leista įžengti į Sovietų užimtą Irano sritį, kur vyksta sukilimas.

JAValstybių užsienių reikalų ministeris F. Byrnes pareiškė Persijos pasiuntiniui Vašingtone, kad JAValstybėse didėjąs dėmesys šiaurės Irane besireiškiančiais įvykiais.

Šiuo metu ką nors aiškiau pasakyti neįmanoma, nes sukilimas vyksta tose srityse, į kur įėjimas uždarytas. Reikia laukti, kad ten viskas baigsis taip, kaip Trijų Didžiųjų buvo susitarta Therane, būtent: respektuojama Irano nepriklausomybė, suverenitetas ir teritorialinis integralumas.

Š. m. lapkričio mėn. 28 d. Newyorko radijas pranešė, kad JAValstybės įteikusios Sovietų Sąjungai ir Anglijos vyriausybėms notas, kuriose siūloma atitraukti kariuomenes iš Irano iki 1946 m. sausio 1 d.

Paskutiniai įvykiai rodo, kad Irano reikalai turėtų susitvarkyti, neiškilus ten bet kuriems didesniems nesusipratimams.

Tolimieji Rytai

Kaip praneša N. Z. ir „Stars and Stripes", Tolimuosiuose Rytuose ginklų žvangėjimas nesustojo. Kinija visada buvo neramumų kraštas. Nors vyksta pasitarimai tarp vyriausybės ir Kinų komunistų, tačiau ir kovos nesiliauja. Kiek anksčiau buvo pranešta, kad Kinijos vyriausybės kariuomenė įžygiavo į Mandžūriją ir užėmė Hing Cheng, pakeliui į Peipingą — Mukdeną, 60 klm. nuo Didžioji Pylimo vartų.

Vėliau (XI. 25) buvo paskelbta, kad Kinijos Armija atėmė iš komunistų Hulutao uostą.

Daugiau geros valios

(Atkelta iš 1 pusl.)

jodas, kuris mus greitai turėjo, mūsų daugelio manymu, parvesti savon tėvynėn. Nors paskutinysis troškimas, gerų nuotaikų rūkams besisklaidant, pasirodė nesąs realus, bet mūsų padėtis liko iš esmės pasikeitusi. Atsipalaidavome iš primesto mums sunkaus darbo, sukrutome burtis į stovyklas, kuriose pradėjo reikštis ir organizacinis bei kultūrinis darbas. Atsiradus entuziastingai pasišventusių tautiečių, kai kuriose stovyklose šia linkme pasiekta labai daug. Štai įvairūs kursai, mokyklos, gimnazijos, sportas, chorai, net teatrai, pagaliau laikraščiai kalba už tai, kad nesnaudžiama, dirbama ir išnaudojama visos galimos sąlygos turtinti savo tautinį kultūrinį lobyną.

Ką tik čia iškaičiuota teigiamosios bendruomeninio gyvenimo savybės. Bet kartu su teigiamais savumais atsirado čia ir neigiamybių. Aukščiau minėtasis nuoširdumas tartum išbėso, įsivyravo blogieji polinkiai: kortavimas, girtatimas, apkalbinėjimas, tiesiog siekiąs net ligi šlykštaus šmeižimo ir t. t. O pavydas, tas vyriausias šmeižimo pagrindas, per daug jau išbujojęs. Ir dažnas nė nepagalvojame, mes benamiai, modernieji elgetos, kogi turėtume vieni kitiems pavydėti? Juk visi esame vienodo likimo svetimon žemėn atblokšti, visi esame lygūs beturčiai, visur rodos, turėtų ir rišti bendrasis savosios tėvynės ilgesio saitas. Bet skaudu konstatuoti, kad taip nėra. Tam tikra dalis bendruomenės narių, nors mažuma, šiuometiniame mūsų stovyklyniame gyvenime yra tikras skudulys. Vietoj to, kad jie galėtų dirbti bet kurį produktyvų darbą, kaišioja pagalius į to vežimo ratus, kuriame ir patys važiuoja. Todėl. rimtai pagalvojus, ir kyla klausimas, ar tuos, į savuosius ratus pagalių kaišiotojus, galima skaityti nuoširdžiais lietuviais, ar jie tik nėra kokie nors slapukai, siekią kažkokių neaiškių kitų tikslų. Retoje dabartinėje stovykloje nerasime užkulisių, už kurių šnibždama nebūti ir prasimantyti dalykai vis ant tų asmenų, kuriems visumos yra patikėtas stovyklų gyvenimo tvarkymas, arba kurie savo iniciatyva yra pradėję vienokią ir kitokią kultūrinio darbo vagą versti. Iš tų pašnibždų gaivalų né nesitikėk nuoširdumo ir užuojautos, jei dirbančiajam atsitinka koks nors nepasisekimas. Jie tik, iš džiaugsmo rankas trindami, pasistengs vieną ar kitą dalyką įvairiausiais būdais ir prasimanymais taip išpūsti, kad eiliniam piliečiui atrodys, jog jau dangus griūva. Užkulisinių veikėjų rafinuotumas didžiausias: jie sufabrikuotus pletkus paleidžia per mažiau dalykuose nusivokiančius, mažiau sąmoningus asmenis, o patys slankinėja, kaip nekalti avinėliai, ir su nuduota nekalta bei patenkinta šypsena klausosi savo paleistų pletkų atgarsio. Negalima rasti jokių argumentų, kurie pateisintų jų užkulisinį veikimą. Jie yra tikriausi darnaus sugyvenimo ir kultūrinės veiklos stabdžiai.

Visa laimė, kad tokių sąmoningų užkulisinių veikėjų mūsų stovyklose nėra daug, tik, paprastai, vos keli asmenys, kurie savo voratinklius skleidžia tarp nesąmoningesnių gyventojų. Ir tokie dažniausiai yra žinomi, tik vis dėl šventos ramybės nenorima jų išvilkti viešumon, laukiama, kol jie patys pamatys savo daromą bendram sugyvenimui žalą ir susipras.

Taip, tie, kurie į užkulisinį veikimą yra įpainioti atsitiktinai per jų pačių neapdairumą, kurie yra tik užkulisinio veikimo įrankiai, aišku, gali susiprasti ir vėliau ar anksčiau, be abejo, susipras, bet tikrieji užkulisinės scenos kūrėjai, rafinuotieji intrigantai, pacinų daugumoj iš tų žmonių kategorijos, kurie jau vieną kartą buvo po kojomis pamynę savo lietuviškumą, niekada neatsisakys savo nešvaraus siekimo. Jie tik pritilsta tuo atveju, kai jų juodi darbai per daug išryškėja, ir prie pirmos progos jie suskanta vėl veikti. Tokia jau yra šios rūšies žmonių prigimtis: — juodinti visa tai, kas yra kitų daroma, nors patys nieko geresnio negali nuveikti. Geros valios lietuvių būtų pareiga patiems jų nešvarius darbus iškelti viešumon ir tuo kartą ant visados išvalyti jų nuodijamą stovyklinio gyvenimo atmosferą.

Dabartinio mūsų stovyklinio gyvenimo sąlygose turėtume visi vadovautis motto: stovykla — tai mūsų namai. Jei yra sakoma, kad nėra namų be dūmų, tai eilinių nesusipratimėlių neišvengsime ir stovykliniame gyvenime. Tik, savaime suprantama, tie nesusipratimėliai neturi būti ūgdomi, jie turi būti kiekvienu atvėju taikiai likviduojami ir užmiršta mi. Tai bus gyvenimiška Nebūkime vieni kitiems nenaudėliais bendragyventojais, negruzdinkime tyčia skudurų, kurių aitrūs dūmai iki ašarų nuolat griaužtų kitiems akis. Darykime viską, kad mūsų sugyvenimas būtų darnus ir broliškas.

Daugiau geros valios rodykime vieni kitiems bent tie, kurie dar jos turime. Kurie esame jau praradę tą gerąją valią, apsigalvokime, ar teisingą kelią esame pasirinkę.

Stp. Platūnas

Lietuviai Švedijoje streikuoja badu

„Stars and Stripes" iš Stockholmo praneša, kad 157 pabaltiečiai, daugiausia lietuviai, buvę vokiečių kariuomenėje ir pabėgę į Švediją, pradėjo bado streiką. Jie dabar yra pietinėje Švedijoje, internuotųjų stovykloje. Badavimu jie protestuoją prieš Švedijos vyriausybės ketinimą grąžinti juos Sovietų Sąjungai.

—o—

Lietuvių teisininkų suvažiavimas

Lietuvių teisininkų komisijos, esančios Würzburge, iniciatyva š. m. gruodžio 8—9 d. d. šaukiamas lietuvių teisininkų suvažiavimas Hannau lietuvių stovykloje. Šiame suvažiavime numatoma po organizatorių pranešimo svarstyti: 1) Liet. Teisininkų Dr-jos įstatų priėmimą, 2) Dr-jos centro organų sudarymą ir 3) šio karo tremtinių padėtį tarptautinės teisės šviesoje. Kiekviena bendruomenė prašoma į šį suvažiavimą siųsti po vieną atstovą nuo joje gyvenančių 5 teisininkų arba teisininko darbą dirbusių asmenų. Jei kur 5 teisininkų nebūtų, tai ir pavienių dalyvavimas pageidautinas.

—o—

Lietuviški pranešimai per radiją

Wiesbadenas. UNRRai padedami, Wiesbadeno lietuviai išsirūpino leidimą tris kartus per savaitę po 15 minučių naudotis Frankfurto prie Maino radijofonu lietuviškiems pranešimams.

Mūsų skaitytojams ir platintojams pranešama, kad šio numerio kaina 0,60 RM.

Įvairios žinios

Prasidės paštas su JAValstybėmis

„Stars and Stripes" iš Frankfurto praneša, kad Amerikiečių karinės zonos direktorius brig. gen. C. L. Adcock paskelbė, jog išvietintiems asmenims amerikiečių zonoje leidžiamas pašto susisiekimas su JAValstybėmis.

Sąjunginninkų pabėgėliams (Allied DPs) leidžiama susisiekti su draugais ir giminėmis, esančiais Amerikoje, nurodant savo adresą Vokietijoje. Šiuo skelbimu leidžiama ir iš amerikos siuntinėti laiškus ir paketėlius.

Kai tik užsimegs kontaktas, pabėgeliams (DPs) bus leidžiama siuntinėti laiškus į JAValstybes, po vieną kas savaitę. Laiškas turės būti parašytas ant dviejų puslapių bet kuria kalba ir patiektas civiliam cenzoriui.

Karinių įstaigų pareigūnai numato, kad laiškų skaičiaus apribojimai būsią panaikinti, nebent jų kiekis būtų didesnis, negu laukiama.

Amerikiečiai galės siųsti Vokietijoje pabėgėliams tik po vieną paketėlį į svaitę. Paketėlio svoris neturės viršyti 5 svarų, o jame galės būti drabužiai ir negendąs maistas.

—o—

Pabėgėlių (DP) stovyklos bus saugomos karių

Frankfurtas, lapkričio mėn. 27 d. Karinė vadovybė pranešė, kad amerikiečių srities kariuomenės vadas gavo įgaliojimus pastatyti ginkluotas sargybas prie pabėgėlių (DP) stovyklų, kad sustabdytų epideminį plėšikavimą, moterų prievartavimą ir užmušinėjimą.

Tuo pačiu metu suteiktas įgaliojimas suvaržyti pabėgėlių stovyklas ir įvesti jose leidimų sistemą, panašią į vartojamą karinių vienetų. Civilinė policija gali būti taip pat apginkluota, kad padėtų sulaikyti nuo plėšikavimų.

Toliau buvo pareigūnų nurodyta, kad ne visoms stovykloms reikia sargybų. Sargybos bus pastatytos pagal vietos karinių įstaigų nuožiūrą, ir tik tais atvejais, kada tai būtų reikalinga visuomenės saugumui.

(S and S)

—o—

JAValstybių Karo Vadų pakeitimai

Prezidentas Trumanas š. m. lapkričio mėn. 21 d. pranešė, kad gen. George C. Marshallis, vyr. štabo viršininkas, iš savo pareigų pasitraukia ir į jo vietą skiriamas gen. Dwight D. Eisenhoweris, buvęs vyriausinoju karo vadu Europoje.

Gen. Eisenhowerio vietoje skiriamas gen. Joseph T. McNarney, anksčiau buvęs štabo viršininko pavaduotoju. Jis dabar bus vyriausias Amerikos kariuomenės Europoje ir JAValstybių okupacinės kariuomenės Vokietijoje vadas ir JAValstybių atstovas Sąjunginninkų Kontrolės Taryboje Vokietijoje.

—o—

Atominės energijos problema ir pasaulio taika

Prezidentas Trumanas pareiškė, jog atominės bombos gaminamos ir toliau, bet jos būsiančios naudojamos bandymų tikslsams.

JAV, D Britanija ir Kanada. kurios žinančios atominės bombos gamybos paslapti, méginančios sudaryti atominės energijos programą taikos tikslams. Pirmame Jungtinių Tautų Suvažiavime būsią prašyta sudaryti organą, kuris paruoštų projektą, kad atominė energija nebūtų panaudota karo reikalams.

Prezidentas išreiškė pasitikėjimą, kad taipa pasaulyje būsianti pastovi ir vienintėlė jai sukurti priemonė esanti Jungtinių Tautų Organizacija.

—o—

Atominės bombos šefas už gamybos tęsimą

Vašingtonas, lapkričio 29 d. (AP) Gen. maj. L. R. Groves, atominės bombos projekto šefas, pareiškė senato atominės energijos komitetui, kad atominių bombų gamyba esanti reikalinga tęsti tol, kol JAValstybės savo rankose turėsiančios tinkamą atsargą ir kol būsiąs nustatytas tarptautinės kontrolės klausimas.

Groves apskaičiavimu, fabrikų operacijos atsieisiančios mažiau negu 500 milijonų dolerių per metus.

—o—

Rinkimai Austrijoje

Iš Vienos pranešama, kad Austrijoje įvyko istoriniai rinkimai, per kuriuos daugumą balsų gavo viena partija.

Austrijos rinkimai, kurie buvo pravesti demokratišku būdu, laisvai ir slaptai, pasaulį nustebino. Per rinkimus daugiausia gavo balsų liaudininkų — katalikų partija. Jai tenka parlamente 85 vietos iš bendro 165 vietų skaičiaus. Socialistai gavo 76 vietas ir komunistai — 4 vietas. Austrija žengia demokratijos keliu, pasirinkdama laisvai sau reikalingą vyriausybę.

Gen. Mark W. Clarkas, JAValstybių narys keturių taryboje, pažymėjo, kad „svarbiausias žingsnis sąjunginninkų programoje yra padėti Austrijai tapti laisva, nepriklausoma ir demokratiška valstybė".

Šiame skyriuje ieškojimų skelbimai dedami pagal jų gavimo eilę. Už skelbimus imamas mokestis po 2.— RM už kiekvieną paieškomą asmenį. Šis mokestis reikia siųsti Redakcijai kartu su skelbimo tekstu. Redakcija prašo visus laikraščio skaitytojus atidžiai sekti visus šio skyriaus skelbimus, ir, turint kokių žinių apie bet kurį ieškomąjį, nedelsiant atsiliepti laišku laikraščiui. Už šią pagalbą visų ieškančiųjų vardu nuoširdžiai dėkojame.

160. Normantas Liudas iš Mažeikių, gyv. Ingolstadt, 3. Litauisches Lager, prašo atsiliepti gimines ir pažįstamus.

161. Zubrickienė Marija, gyv. Ingolstadt, Litauisches Lager, ieško savo dviejų sūnų — Zubrickų Mečislovo ir Kęstučio, abu iš Kauno.

162. Markulis Eduardas ieško savo motinos Markulienės Elenos. Praneští Lietuvių S-gai, Kempten, Salzstr. 12.

163. Valiukai Stasė ir Leonardas, pask. metu gyv. Žem. Naumiestyje, dabar — Kempten, Salzstr. 12, - ieško tėvų-uošvių Giedrikų Onos ir Juozo iš Žem. Naumiesčio ir kitų jų šeimos narių.

164. V. Tomkienė, München 23, Lamontstr. 21, ieško savo vaikų:
a) dukters Liucijos Audronės Tomkutės, gim. 1926 m., ir
b) sūnaus Vaidevučio Ekspedito Tomkaus, gim. 1921 m., iki š. m. balandžio mėn 1 d. gyv. Vienoje, Austrijoje.

165. Puldokas Pranas, gyv. Biberache, Lietuvių stovykla, ieško savo brolių:
a) agr. Puidoko Broniaus, gyv. Kaune, ir
b) Puidoko Juozo, buv. liet. batalijone Nr. 258.

166. Dipl. inž. Simkus Stasys, gyv. Memmingene, ieško: a) Klovos Antano, b) Brenciaus Kazio ir c) Valavičiaus Antano.

167. Turintieji bet kokių žinių apie Jakovicką Vaclovą (Vaci), gim. 1924 m., 1943 m. pašauktą į RAD., nuo 1944 m. gruodžio mėn. buv. Austrijos pietuose, prie Jugoslavijos sienos, Ritze apylinkėse, — prašomi atsiliepti ieškomojo broliui šiuo adresu: (20) Braunschweig, Wilhelm Raabe Str. 7, b. Wallenfels.

168. Kaulius Juozas, gyv. Oldenburg-Ohstede, Lager 36, ieško Kaulių Prano ir Bonifaco ir kitų pažįstamų.

169. Berenienė Emilija iš Vilkaviškio apskr. Uošių km., gyv. Oldenburg-Ohstede, Lager 36, ieško savo dukterų:
a) Berenyčių Aldonos ir Adelės, b) Sabienės Valės iš Vilniaus ir c) Česonienes Polės iš Tauragės apskr.

170. Bridžius Kazimieras iš Vilkaviškio m., gyv. Ravensburg (pranc. zon.) ieško:
a) motinos Augustinavičienės Marijos iš Marijampolės v.,
b) sesers Bridžiūtės Marijos, buv. dantų gyd. Leipalingyje,
c) sesers Augustinavičiūtės Albinos,
d) sesers Augustinavičiūtės Onos, — abi iš Marijampolės v.,
e) Karužo Baltraus, f) Karužaitės Julijos, — abu iš Marijampolės v., g) Ivancevičiaus Prano, h) Vasiliauskų Jono ir Zosės, i) Svobonų Jono ir Petrutės, j) Rainienės Bronės, k) Garkauskienės Veronikos. l) Jušku Aleksandro ir Marijos, — visi iš Vilkaviškio apskr., m) Garkauskatės Magdalenos iš Seirijų ir n) Judicko Prano iš Lazdijų mst.

171. Rudzinskaite Elena, gyv. München 23, Leopoldstr. 222/III, ieško:
a) Rudzinskų Anatolijaus ir Leonardo,
b) Dambrauskaitės Onos ir
c) Ekertaitės Viktorijos, pask. metu gyv. netoli Dresdeno, Lohmen über Pirna.

172. Ramanauskas Kostas, gyv. Memmingen (Fliegerhorst) ieško: a) savo brolių Ramanauskų Jono, Antano, Prano ir Juozo bei b) Ribinsko Jurgio, — visi iš Vilkaviškio apskr.

173. Kun. Leščinskas Vincas iš Pajūralės, gyv. Günzburg, Klein-Kötz, ieško:
a) Leščinsko Antano iš Plungės,
b) Leščinsko Vaclovo iš Kretingos ir
c) Verseckų Stanislovo ir Onos iš Aukštadvario.

—o—

Dillingeno lietuvių stovykloje (Dillingen a/D., Litauisches Lager) gyvenantieji ieško:

174. Brandtnerienė Vera — savo vyro Brandtnerio Juozo iš Kybartų;

175. Cirtautienė-Rimkutė — savo dėdės Kairio Vlado, pask. metu buv. ties Labiau;

176. Chockevičienė Marija — sūnaus Chockevičiaus Juozo, gim. 1922 m.;

177. Levickas Vincas — a) Levickaitės Onos, b) Levickaitės Stasės, c) Levickaitės-Kronkaitienės Marijos, d) Kronkaičio Adolfo ir e) Matusevičiaus Justino;

178. Bastys Juozas iš Šakių apskr. Dangeliškių km. — a) Virokaičio Pijaus iš Sintautų valsčiaus, b) Mozūraičio Jono iš Kidulių v. ir c) Gylio Antano iš Barkių kaimo.